

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 209.

1939. szeptember 15. péntek.

Redactor respoasabil:

SZ. JAKAB GÉZA.

Proprietar: Societatea Anonima pt. editura ziarului Aradl Közölny. Inreg. In Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad

Céheink védelme

Irta: **Dr. Gyáriás Elemér**

Az érdekképviseletek megszervezése fontos szociális feladat és gazdasági szükségesség. Helyes tehát ezirányban a kezdeményezés s elvileg egyetértünk azzal is, hogy a szervezés a céhek újraépítése útján történjék.

A javaslat azonban jelenlegi alakjában nem tölti be ezt a feladatot, mert az alapját képező rendszer súlyos hibákban szenved.

1. A céhszervezés fényes eredményei a múltban a céhtagok szoros összeműködése által voltak elérhetők: ez az összeműködés azonban csak akkor lehetséges, ha a céhekben olyanok egyesülnek, akik érdekeik teljes azonossága mellett feltétlen bizalommal is vannak egymás iránt, aminek előfeltétele viszont, hogy a céhek olyan embereket foglaljanak össze, akik közvetlenül ismerik egymást és szakadatlanul ellenőrzik egymás tevékenységét.

A céhek a múltban — kivétel nélkül — helyi érdekképviseleti szervek voltak, melyek kebelében mindenki ismerte társait a szervezet vezetőit pedig szabadon választották, éppen e folytonos személyes érintkezés tapasztalatai alapján.

A múlt e tanításával szemben, a javaslat 7. §-a az egyes foglalkozási ágaknak tartományonként csak egy céhet engedélyez, vagyis azt oly széles területre terjeszti ki, hol teljesen hiányzik a közvetlen és személyes érintkezés a tagok között, akik nem is ismerik egymást s következésképpen nem is viselkedhetnek egymás iránt azzal a kölcsönös bizalommal, mely előfeltétele a szervezet helyes működésének.

2. A javaslat 8. §-a megadja a szervezkedés kizárólagos jogát már az illető foglalkozási ág aránylag jelentéktelen ($\frac{1}{10}$) kisebbségének is, nem teszi kötelezővé a céhhez való tartozást, de mégis rendkívül fontos s egyenesen kiváltságosamba menő jogokat biztosít az így megalakuló céh vezetőiségének (12. §. a) és b) p., 15. § 1. és 2. p., 16. §. 5. és 6. p. stb.)

Ugy, hogy e révén egy aránylag jelentéktelen kisebbség kiváltságos helyzetet teremthet magának ugyanazon foglalkozási ág többi tagjaival szemben.

A régi céhben kötelező volt a részvétel, ez előfeltétele volt a mesterség gyakorlásának.

Valamely helység összes azonos foglalkozású mestereinek egy közös szervezetben, egyenlő jogok mellett való tömörítése kezessége volt annak, hogy a céh vezetősége, melyet valamennyinek, vagy legalább is a nagy többségnek a bizalma alapján választottak, az ügyet a tagok közös érdekeinek megfelelően fogja vezetni.

Ilyen előfeltételek mellett indokolt volt a vezetőségnek korlátlan jogot adni céhtársai képviselőre és irányítására: e jogok azonban visszaéléssé fajulhatnak egy kisebbség kezében, mely bizonyos ügyeskedésekkel megszerezte magának a szervezkedés jogát, anélkül, hogy a tagok többségének bizalmát bírta volna.

3. A kisebbségi Statutum 23. §-a — s még világosabban és határozottabban — az 1939. január 17-iki miniszteri határozat, kisebbségünk számára méltányos részesedést biztosít az érdekképviseleti szervezetek összetételében és vezetőségében.

E javaslat nemcsak, hogy semmivel sem változtatja meg ezt a kitűzött célt, hanem egyenesen kizárja ennek elérését a fentiekben ismertetett rendszerével és több intézkedésével.

Tekintettel tehát — fentidézettük mellett — az 1938. május 4-iki törvény 2. §-ának c) pontjára s e törvény végrehajtási utasítása 3. §-ának e) pontjára, kérünk kell a fenti elvi szempontok gyakorlati érvényesülésének biztosítását s ennek érdekében a részletes vita során mindazoknak a szakaszoknak törölését, illetve módosítását, melyek nem felelnek meg ezeknek az elvi szempontoknak.

4. A javaslat 119. §-a — ha nem nyer módosítást — megfosztja szerzet jogaitól az összes

Gdynia a német haderő hatalmába került

Ravaruska felé közelednek délkeleten a német gépezített osztagok — Még délebbre tette át székhelyét a lengyel kormány — Varsó még mindig e szántan ellenáll — Attéptek a Narew-olyót az északi német haderők

Kölcsönös nehéztüzérségi pergőtüz viharzik a Maginot- és Siegfried-vonalak között

A megindult őszi esőzések úgy a nyugati angol-francia-német, mint a lengyelországi hadszíntéren érezteti hatását. A keletporoszországi csapatok lassú előnyomulása keletről is megközelítette az elszántan ellenálló lengyel fővárost, amelyet a polgári hatóságok már elhagytak: a délnyugati felől kelet felé előretörő német gépezített osztagok Rawaruszkát érték el és így a délen tartózkodó lengyel kormány még délebbre költözött. Gdynia elfoglalása szintén jelentős haditény. Varsónál a jelek szerint összezárult a két német frontszárny és megkezdődött a közbeszorult lengyel haderők lefegyverzése, amelyről a német hadijelentések részletes beszámolót adnak. Hír szerint a lengyel kormány az állam aranykészletének a határon való átmenekítésére gondol.

A francia-angol előnyomulásról szóló jelentéseket, nagy nehéztüzérségi párbairól beszámoló közlemények váltották fel a Siegfried és a Maginot-erődövek között.

A nemzetközi diplomáciát a pápa és az olasz kormány együttes héketervéről szóló tárgyalások foglalkoztatták. Külön figyelmet kelt nemzetközi viszonylatban Csáky István gróf magyar külügyminiszter exponéjának több bejelentése, melyek a magyar kormány hékekésztségét és semlegességi határozottságát tanúsítják. Jelentéseinket az alábbi csoportosításban adjuk:

I.

Bezárult a német „harapófogó” Posen és Varsó között

Gdynia német kézre került

Berlin. (Rador.) A DNB. hírszolgálati iroda jelent: A német csapatok csütörtökön negyed 11 órakor bevonultak Gdyniába, miután a lengyel parancsnok a várost átadta. Gdyniától északra a harcok folytatódnak.

Ujabb jelentések szerint Gdynia az ostrom alatt keveset szenvedett. Ez újabb bizonyítéka annak, hogy a német csapatok a lengyelek ellenállásának megtörésénél szigorúan alkalmazkodtak a vezér parancsához, amely szerint csakis katonai célokra lehet lőni. Az uccákon, a házak falain még mindig ott vannak a falragaszok, amelyben a katonai parancsnokság felszólítja a lakosságot, hogy teljes erővel küzdjön együtt a lengyel katonasággal. A kiáltvány felszólít minden lengyelt, hogy a hadsereg tagjaival közösen szálljon szembe az ellenséggel és minden lakás külsőbe egy-egy erőd legyen. Ezt a parancsot, amely szeptember 9-én kelt, egy ezredes írta alá. Az üzletek általában zárva vannak de az uccákon kezd a forgalom kialakulni. A lakosság két napja nem kapott semmiféle élelmiszert. A német katonai hatóságok részéről gondoskodás történt, hogy az életfontosságú üzemek és kereskedések megkezdjék munkájukat.

Varsó kiürítése

Varsó. A lengyel távirati iroda és a város polgári parancsnoksága a hivatalok személyzetével együtt elhagyta Varsót. Főhadiszállásukat Baranoviceban ütötték fel, de szükség esetén Vilnába költöznek, tekintettel arra, hogy Lemberget is fenyegetik a német csapatok. A Vilna—baranovisei vasútvonal az egyetlen, amely Lengyelországban még épségben van.

Saminiéc városát a lengyel kormány ideiglenes székhelyét tegnap nyolc gépből álló német légitámadta meg. A német gépek 30 bombát dobtak a városra. A külföldi követségek személyzete közül senki sem sérült meg.

Bialosztokban tegnap levegőbe repült egy lengyel löszerszállító vonat.

Hitler vezér főhadiszállásáról jelentik: Göring tábornagy vezérkarával tegnap repülőgépen bere-

pülte a lengyelországi harcterekeket. Meglátogatta a Visztulánál előretolt német repülőtereket, valamint a romboló és zuhanó osztagokat. A szemle során több német repülőtestet és közlegényt Hitler nevében vaskereszttel tüntetett ki.

A német főparancsnokság jelentése

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnokság jelent:

„Délengyelországban a hadműveletek a lengyelek részéről már csak kevés ellenállásra találtnak. Ravaruska táján csapataink elérték a Lemberg felé vezető utat. A radomi csata eredményeként 60.000 foglyot, köztük több tábornokot, elítettünk 143 ágyút és 38 harciócsit, valamint rengeteg löszert, csákmányoltunk. A Kutno körül bekerített lengyel hadosztályok ol-

megező kisebbségi érdekképviseleti szervezeteket, mert ezek — a már kifejtett okokból — nem hozzák alapszabályaikat összhangba e törvény rendelkezéseivel jellegük feladása nélkül s következésképpen elvesztvén a 119. § utolsó bekezdése értelmében nagy nehezen megszerzett jogi személyiségül-

ket, elveszítik vagyonukat is.

A legnyomatékosabban kérjük tehát, törölni a 199. §-t és a 124. §-t is, mely hatályon kívül helyezné azokat a törvényeket, melyek alapján ezek a szervezetek létesültek s így megfosztaná őket törvényes bázisuktól.

leni támadás tovább folyik. A lengyel főváros körüli gyűrű tegnap kelet felől is bezáródott. Modlintól keletre átjárták a Narew-folyót, csapatok Modlin várost keletről is megközelítették. A német csapatok egy része, amelyek a siedlcei országot mentén előnyomultak nyugat és délnyugat irányban folytatják előnyomulásukat. A 18-ik lengyel hadosztály törzskara Ostrow—Makowtől északra letette a fegyvert. Itt a német csapatok 6000 hadifoglyot és 30 ágyút zsákmányoltak. Csapatok megközelítették Brest-Litovsk városát. A keletporoszországi csapatok szerdán elfoglalták Ossowlec városát, amely az utolsó erődítmény a lengyel fronton. A német légi haderő sikerrel bombázta Varsó keleti részét és a front mögött levő összekötő utakat. Két ellenséges repülőgépet lelőttünk. A nyugati fronton az eddigieknél erősebb francia katonai egység előnyomult német területre Saarbrücken és Hornbach között. Ezek azonban még messzire vannak az erődítményi művektől. Flónyomlásukat a német aknamezők és a német elhárító útegek megzavarták.

Varsó még mindig tartja magát!

Varsó. Csuma tábornok, a főváros védője újabb rendeletet adott ki, amelynek értelmében szigorúan megtiltja, hogy felvegyék és elolvassák a német repülőket által ledobott felhívásokat.

Hitler harctéri szemlére hívta meg a semleges államok katonai attaséit

Berlin. A német vezér főhadiszállás közli, hogy Hitler vezér meghívást küldött a Németországban lévő semleges államok követségeinek,

hogy katonai attaséikat háromnapos látogatásra a keleti arcvonalra várja.

Lengyel helyzetjelentés

Varsó. (Rador.) A lengyel csapatok a tulajdoni nyomása alatt visszavonultak a Kalusina—Kielce vonal irányába. Lemberg városa eredményesen állt ellen a páncélos egységek támadásának. Varsó környékén a harcok tovább tartanak.

A Havas ügynökség jelenti: A Bugtól a Sanig terjedő arcvonalon az ellenségeskedés 13-ik napján a helyzet meglehetősen zavaros, aminek oka az, hogy a harcban álló ellenfelek 700 kilométeres fronton küzdenek. Egymást követik a támadások és az ellentámadások különböző pontokon. Általában a front közepén és két szélén a Dnyeszter völgyébe benyomuló hegyi gyalogság, melyet motorizált egységek támogatnak, arra kényszerítette a lengyeleket, hogy déli irányban még jobban meghosszabbítsák az arcvonalat. Északkeleten a német csapatok átlépték a Narew-et és keleti irányban nyomulnak előre. Ez a hadsereg is páncélos egységekkel erősödött meg és a Bialitzok—Brzaso vonalon a Bug felé tart. Az a tény, hogy ez a német seregrész ilyen nagy távolságra hatolt Varsótól keletre, komoly veszedelem jelent. Hir szerint a Bug folyót még sehosem tudták a németek átlépni. A varsói ellenállás következtében a németek nyugat felé vonultak vissza. A varsói helyőrség helyzete nagyon megjavult.

Még zavarosabb a helyzet a Visztula kanariánál, mert itt a front egész Lodzig terjed. A német motorizált csapatok, amelyek Varsót akarták elfoglalni, beleütköztek a lengyel csapatok ellenállásába Lodz és a Visztula között. A lengyel csapatok célja az, hogy összeköttetésbe kerüljenek a törzscsapatokkal. Kutno, Lodz és Radom környékén véres harcok folynak a német csapatok oldalán. A lengyel különítmények jelentése gyatosságra kényszeríti a német hadvezetőséget. A gyors német előnyomulás következtében északon és délkeleten eltávolodtak élmezősi utánpótlásuktól. Przemysl környékén, a San déli szakaszában és a Dnyeszter felső szakaszán különösen véres harcok folynak. Lengyel katonai körök megállapítják, hogy az elmúlt hetek szárazsága következtében a folyók vizei rendkívül lecsökkentek, ami előnyt jelentett az ellenfeleknek, két nap óta azonban megindult az őszi esőzés s most remélik, hogy a nagy sár, amely annakidején Napoleonnak is katasztrófáját okozta, fontos szerepet fog játszani a lengyel védelemben. Lengyel országnak ezen a területén kevés műút van és a nehéz harci kocsik akcióra képtelenek.

A német sajtófőnök nyilatkozata

Berlin. DITRICH német sajtófőnök, aki HITLER vezérrel együtt meglátogatta a keleti frontot, visszatért Berlinbe. A külföldi újságírók részére sajtótudást rendezett, a melynek során a következőkben számolt be harctéri élményeiről:

— A lengyel hadsereg ellenállása már teljesen megtört és sorsa megpecsételődött, úgyhogy a lengyelországi harcok végleges befejezése a jövő hét végére várható. HITLER kanclár — fejezte be beszámolóját.

A Varsó II. rádióállomás szerdán este a következő közlést adta le:

— Szerdán a varsói utcákon kifüggesztették Varsó város katonai parancsnokának, Csuma tábornoknak kiáltványát, amely közli, hogy a fővárost nem adták át az ellenséges csapatoknak. A kiáltvány megállapítja, hogy a lakosság Varsó ostrománál hagyományos módon viselkedik és elhatározta, hogy munkáskülönítményeket létesít, amelyek teljes erővel vesznek részt a főváros védelmében. A varsói bankokban szerdán újból megindult a munka. A bankokban betéteket vettek át és a kifizetések sem esnek semmiféle korlátozások alá.

Varsó ellenállásáról a svájci lapok érdekes tudósításokban számolnak be. Ezek szerint még az ellenséges állásokból is jól kivethető volt, hogy a városban emelt védőárkok készítésénél asszonyok is segítettek. Látható, hogy asszonyok és gyermekek rejtőznek el a házak tetőzeten és onnan lövöldöznek a német katonák felé. Mások pincékbe bujnak és onnan adják le lövéseiket az ellenséges állásokra. A harc nagy elkeseredéssel folyik tovább és mindkét részen a veszteség igen nagy.

DITRICH sajtófőnök — a lengyelországi harcok befejezéséig a keleti hadszíntéren marad.

A római „Tribuna” cikke

Róma. A La Tribuna a következőket írta: A lengyel hadsereg a harcokban nagy veszteségeket szenvedett, azonban kétségtelen, hogy a németeknek is súlyos áldozatokkal kellett győzelmüket megfizetniük. Az olasz lap elismeri a lengyelek hősiességét, de megállapítja, hogy a német hadsereg túlsúlyával szemben a lengyel ellenállás összeomlott.

Harc a tengereken

Működésben a franc a tengeri haderő

Páris. Hivatalosan jelentik: Csapatok általában megjavították az utóbbi napokban elfoglalt állásaikat. Tengeri haderőnk erőteljesen válaszolt az ellenséges tengeralattjárók tevékenységére. A légi haderő tevékenysége a rossz időjárás miatt csekély volt.

A Magdapur tehergőzös elsüllyesztése

London. Több ezer ember nézte végig a tengerparttól öt mérföldnyi távolságban megtorpedozott Magdapur hajó tragédiáját. A 90 főből álló legénység legnagyobb része hinda volt és 17 angol állampolgár. Két segélyhajó vette fel a hajótöröttet, kik közül többen súlyosan megsebesültek. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy a tengerparton levő házak is megrezdültek.

Svéd aknába ütközött és elsüllyedt egy német őrhajó

Stockholm. (Rador.) Trollebergben nagy robbanást hallottak. Később kiderült, hogy egy német őrhajó beleütközött az oersundi aknába és elsüllyedt. A legénységet egy halászhajó mentette meg.

Elsüllyesztettek egy angol tehergőzöst az Atlanti óceánon

London. (Rador.) A Blairlogis nevű angol tehergőzöst az Atlanti óceánon elsüllyesztették. A legénységet egy amerikai hajó mentette meg.

Az angol bloká

London. A „New Amsterdam” nevű nagy holland gőzöst nyit tengeren angol egységek tartóztatták fel. A hajót átvizsgálták, hogy nem-e szállít olyan árucikkeit, amelyet angol részről hadicsempészárunak minősítettek. Az átkutatás után a hajót utiára engedték. A hadigazdasági minisztérium közli, hogy eddig a holland zászló alatt hajózó „Groenlo” hajó rakományát kobozták el, az amerikai lobogó alatt közlekedő „Blank Osirey” hajót pedig átkutatták.

Elsüllyedt a „Firby”

London. A „Firby” nevű angol kereskedelmi hajót az Atlanti Óceánon elsüllyesztették. A hajó legénysége megmenekült.

HI.

Az angol-francia együttes támadás- ujabb fordulatai

Ujabb angol mozgósítások

London. Az angol információ minisztérium hivatalosan jelenti: Katonai gyakorlatra hívtak be több korosztályhoz tartozó népfelkelőt, akiknek szeptember 15-én kell jelentkezniük a pótzászló-aljaknál.

Páris. (Rador.) A Havas ügynökség jelenti: A francia nagyvezérkar szeptember 14-én délelőtt az atlanti harctéri jelentést adta ki: Saarbrückentől délre élénk tüzérségi akció folyik a magaslatok ellen.

Pergőtűz a német erődítményvonalak ellen!

Rotterdam. A Rotterdamscher Kurier újságja a francia—német harctéren lévő tudósítója a következőket jelenti lapjának: A francia hadsereg egyre nagyobb sikert arat Saarbrücken irányában. A saarbrückeni német repülőteret a francia ágyuk tüzelése folgyújtotta. A repülőterég. A német ellentámadás visszaverése során

a franciák tízenkét páncélosított zsákmányoltak az ellenfelektől.

Tegnap délután — jelenti az újság — a francia váráguk megkezdte tüzelését a német vonalak ellen. A pergőtűzelésben résztvettek a Maginot-erődítmények ágyai is.

Angol csapatok a Maginot-vonalban

Moszkva. A Pravda a nyugati harctérről a következőket jelenti: A Raina és a Mosel körzetében a francia csapatok annyira előnyomultak, hogy kezdetét vehette a tüzérségi párbaj. A francia ágyuk nemcsak a Saarterület több erődítményét tartják tűz alatt, hanem a vasutvonalakat és közlekedési utvonalakat is nagykaliberű ágyukból lövi. A francia ágyuk

az országutakat megrongálták, úgyhogy a német csapatok felvonulásában zavar állott be. A harci tevékenység a közeli napokban növekedni fog, mert az angol csapatok már megérkeztek a Maginot erődítményekhez. A Vogézek irányában — jelenti a Pravda — a francia csapatok hat kilométerre törtek előre, több német községet foglaltak el. Az új hadállásokat a franciák azonnal megerősítették.

Ujabb német tengeralattjáró-flotta indult a tengerre

London. (Rador.) A Daily Express jelenti, hogy a német tengeralattjárók második csoportja indult el az Atlanti óceánra a kereske-

delmi hajók megtámadása céljából. Az első csoport Kielből és Wilhelmshafenből augusztus 20 és 26. között futott ki.

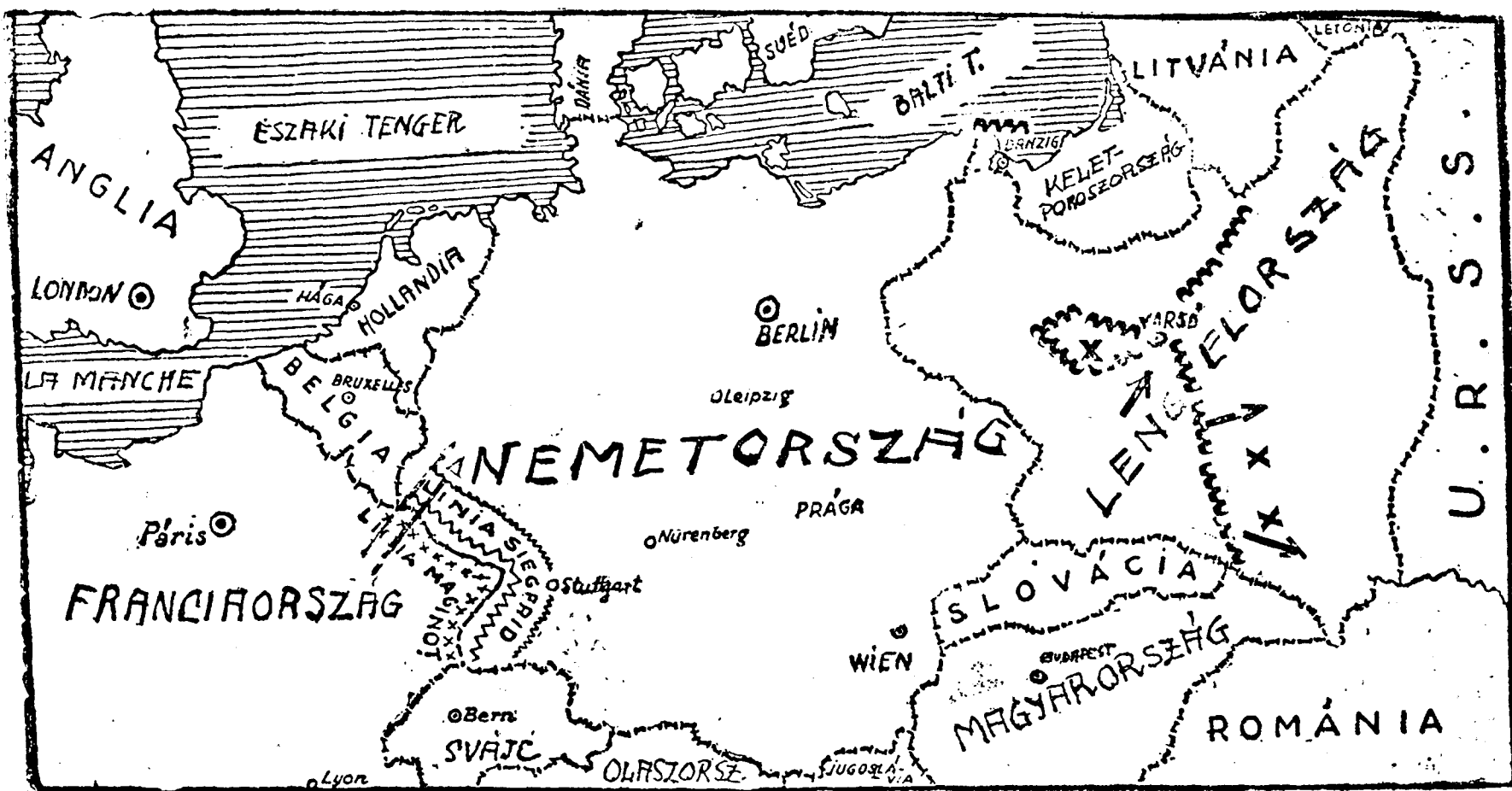
Ütegek parbaja a Maginot- és Siegfried-vonalak között

Páris. (Rador.) A Havas távirati iroda közli: A nyugati fronton, Saarbrücken városa előtt és mindkét oldalán tegnap óta az ágyuk játszák a főszerepet. A francia előőrsök jelentős előrehala-

dása következtében a német főparancsnokság utasítására a Siegfried-erőd nehéz ütegei megkezdtek működésüket. Természetesen a francia tüzérség is teljes mértékben viszonyozza a tüzelést.

Helyzetkép az európai harcokról

1939. szeptember 14-én este

JELMAGYARÁZAT: ~~~~~ = német előnyomulás kialakult frontja
 x x x = német légitámadások. A vastag nyilak a támadások további irányát jelzik

Az elmúlt nap eseménye GDYNIA lengyel hadikikötő német kézre jutása. A keletporoszországi haderők délnyugati irányban jelentékeny utat tettek keletről is bezárva a VARSÓ körüli ellenséges frontot. VARSÓ elszántan tartja magát. Délen BRESZLITOWSZKOT és RAVARUSZKÁT közelítették meg a gépesített osztagok. A német front vonala északkeletre, BIALYSTOKTÓL északra húzódik át a NAREW-folyón VARSÓNAK, majd MODLINON át délnyugatra KUTNONAK fordul és SKIERNVICÉTŐL délre halad át egyenes vonalban a VISZTULÁN innen északkeletre GROJECEN és KALUSZYNON át. Innen élesen délre húzódik lefelé SIEDLICE—RADZYN—OSTROW vonalán, hogy LUBLINT nyugat felé félkörben megkerülve JANOWON keresztül RAWARUSZKÁT érintse. A jasioi petroleumvidék fronthelyzete tisztázatlan. A nyugati angol-francia—német hadszíntéren az állóharcot nehéztüzérségi nárbaj teszi nehezzé. Mindkét fronton pedig eső bénítja meg a légifegyverek akciót.

A légi tevékenység az őszi esőzés következtében mindkét oldalról csökkent. A francia csapatok tegnap tovább folytatták előnyomulásukat a Siegfried vonal előretolt állásai felé. A tegnapi nap folyamán az előnyomulást azonban csökkenteni kellett, mert elértek ahhoz az erdőhöz, amely bejáratot képez az erdőbe és amelynek elfoglalása előnytelen lenne a most következő hadműveletek szempontjából.

A francia főparancsnokság egyébként továbbra is teljes titoktartással kezeli a hadműveletek folytatásának körülményeit és egyelőre nem közlik az elfoglalt helységek neveit sem. Ez már csak azért is szükségesnek látszik, mert a rossz időjárás következtében az ellenség felderítő gépei csak nehezen tudják követni a francia hadmozdulatokat és a francia hadvezetőség a közlemények nyilvánossághozatala révén nem akarja, hogy az ellenség munkáját megkönnyítse azzal, hogy tájékoztassák a francia seregek előnyomulásának részleteiről.

Az olasz lapok berlini jelentései szerint az Elzászban nagy harci tevékenység folyik. Párisi hírek arról számolnak be, hogy a franciák harci tevékenysége állandóan tart és naponta kisebb-nagyobb ütközetek folynak. Saarbrückent és Trier városokat kiürítették a németek. A Messagero igen jelentős francia csapatmozdulatokról számol be.

Anglia megvásárolta Argentína termését

Az olasz lapok szerint Anglia megvásárolta Argentína egész termését, amely mintegy 4 millió tonnát tesz ki, de a szállítás problémátikus, mert az egész kereskedelmi flottát igénybe kellene venni az elszállításra. Eddig 31 hajórakomány érkezett Angliába és mintegy 250.000 tonnát szállított.

A harcias Kanada

Ottawa. Grand szenátor, a kanadai törvényhozás ülésén kijelentette, hogy semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy Kanadának expedíciós hadsereg küldésével kell résztvenni a háborúban. Elengedhetetlen az expedíciós hadseregek alakítása és ezért hozzá kell látni haladéktalanul ezeknek a hadseregeknek kiképzéséhez. Kijelentette azt is, hogy a kanadai hadseregeket külön kanadai vezénylet alatt kell tartani, kanadai jellegű megőrzése érdekében.

A kanadai kormány az ottawai német követ-

ségnek és a kanadai német konzulátusok személyzetének különleges utleveléket szolgáltatott ki és felszólította őket, hogy hagyják el Kanada területét.

A háboru hatása London üzleti életében

London. A hadállapot hatása az angol gazdasági életre kezd érezhetővé válni. Mint a Financial News megállapítja, London kiürítése nagy veszteséget jelentett az üzletek számára. Az áruházak forgalma teljesen megcsappant és a londoni üzletek komoly nehézségekkel küzdenek. Az elsőtétítés folytán ma délután teljesen megszűnt a szórakozóhelyek forgalma. Az általános fogyasztás husz százalékkal esett vissza.

Nem alakult semmiféle csehszlovák kormány Párisban

Páris. (Rador.) A francia hivatalos közlöny rendeletet közöl, hogy a volt Csehszlovákia területéről származó áruk ellenértékét a párisi kereskedelmi és iparkamara kompenzációs irodájában kell kiegyenlíteni, amennyiben a vételár szeptember 3-ig esedékes volt. A Stefani hírszolgálati iroda szerint az így összegyűlt pénzt a csehszlovák légiók költségeinek fedezésére fordítják.

Illetékes helyen visszautasítják azt a hírt, mintha önálló csehszlovák kormány alakult volna.

Az olasz semlegesség kérdése a francia-angol szövetségi tanács előtt

Páris. Az angol—francia legfőbb szövetségi tanács kedden tartott értekezletét párisi diplomáciai és politikai körökben nagy meglepetést keltett. Különösen azt tartották feltűnőnek, hogy az értekezletet azon a napon tartották meg, amikor az első angol csapatszállítványok megérkeztek a francia partokra. Az Epoque úgy értesül, hogy a találkozás, amelynek helyét titokban tartják, a Páris és London közötti úponal fele részén egy kisebb városban zajlott le. A legfelsőbb tanács fontos döntéseket hozott és elhatározta azt is, hogy az üléseket rendszeresíteni fogják. A keddi értekezleten megvitatják Lengyelország megsegítésének módjait. Az Orde megjegyzi, hogy az értekezleten valószerűleg az olasz semlegesség kérdése és a keleti problémák is megvitatásra kerültek. Az Oeuvre úgy értesül, hogy a megbeszélések tárgysorán

három nagy kérdés szerepelt és ezek egyike a háborus célkitűzések kérdése. A tárgysorozat másik két kérdésének közlését azonban a cenzura nem engedélyezte. Annyi bizonyos — a lap értesülése szerint — hogy a keddi ülés után senki sem mer majd különbeke ajánlatot tenni a nyugati nagyhatalmaknak.

Kihagyják a kommunistákat a francia külügyi bizottságból

Párisból jelentik: A francia képviselőház külügyi bizottsága elhatározta, hogy további munkáját a kommunista képviselők nélkül végzi.

IV.

Amerika válaszuton

Osszehív a Rooseveltt a kongresszust

Washington. (Raar.) A Rooseveltt elnök által kiadott kongresszusi meghívó szövege a következő: A közérdek úgy kívánja, hogy az Egyesült-Államok kongresszusát szeptember 21-én délre összehívják, hogy tudomására hozhassák a végre hajtó hatalom közleményeit. Ennek következtében én, Franklin Rooseveltt, az Egyesült-Államok elnöke kinyilvánítom és közlöm jelen okirat által, hogy rendkívüli körülmények tették szükségessé a kongresszus rendkívüli ülésének összehívását a Capitoliumba szeptember 21-én délre. — Mindazon személyek, akik jogosultak a kongresszus munkájában való részvételre, kéretnek, hogy jelenjenek meg és vegyék tudomásul a meghívó tartalmát.

A csütörtökön megjelent amerikai lapok azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a kongresszus rendkívüli ülésének felfüggesztik a fegyverkitilti tilalmát, miután ez az Egyesült-Államok érdekében szükséges. A Herald Tribune azt írja, hogy az Egyesült-Államoknak rendkívül fontos érdeke az angol és francia győzelem.

URANIA Tel.: 12-32. 5. 7.15, 9.30.

Izgalmasabb a legi galmasabb kalandorfilmmél! Érdemesítő... megrázó... mélyen emberi és aktuális!

„A marnei hős”

franciául és németül beszélő világláger RAIMU és ALBERT BASSERMANN-ai.

Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban

V. Átnyújtották a német kormányának Románia semlegességi nyilatkozatát

Berlin. A Német Távirati Iroda jelent: Göring Hermann tábornagy, porosz miniszterelnök, továbbította a román udvari miniszternek, aki kormányának nevében a német kormányának átnyújtotta a következő szövegű semlegességi nyilatkozatot:

— **Ófelsége II. Carol, Románia királya,** szeptember 6-án, négy órára a cotroceni-i királyi palotába ülésre hívta össze a királyi tanács tagjait. A miniszterelnök, aki egyben nemzetvédelmi miniszter és a külügyminiszter, jelentést tett a román kormányának a jelenlegi nemzetközi eseményekkel kapcsolatos külpolitikai magatartásáról. A tanács egyhanguan jóváhagyta az eddigi diplomáciai akciókat, valamint a határok védelmére tett katonai intézkedéseket.

A tanács egyhanguan azt a határozatot hozta, hogy Románia szigorúan betartja a semlegesség szabályait, amelyeket a jelenlegi konfliktusban a hadviselő államokkal szemben nemzetközi megállapodásokkal fektettek le.

Teleki Pál gróf:

„Magyarország nem bocsátkozhat kalandokba!”

Budapest. Gróf Teleki Pál magyar miniszterelnök a „Magyar Élet Pártja” tegnapi ülésén nagyszabású beszédet mondott, amelynek során a többek között a következőket hangoztatta:

— A magyar külpolitikának az az iránya, amelyet az egymásután következő kormányok követtek, semmiben sem változott, ugyiszintén nem változtattuk és nem változtatjuk meg a belpolitikai célkitűzéseinket sem. Az a nyugalom, amellyel a magyar nemzet fogadta az európai válságot, csodálatot keltett az egész világon.

— Mi nem bocsátkozhatunk kalandokba. A magyar külpolitika csak egy érdeket, a magyar érdeket szolgálja. A mi politikánk a nyugodt munka és a semlegesség politikája, ezt a politikát követi Olaszország, Jugoszlávia és még sok más állam. Németországnak is érde-

nem dőlt el a küzdelem a józan ész képviselői és a háborús párt között. A német külügyminiszteriumban azonban semmit sem tudnak Mussolini bármiféle készülődéseiről.

A Frankfurter Zeitung szerint Olaszország magatartása meghatározza a délkelet-európai államok politikáját is. A délkelet-európai államok békéjének fenntartása érdekében áll Németországnak, de itt elhatározó jelentősége van Olaszország semlegességének. Beavatott körökben német részről számolnak azzal a lehetőséggel, hogy az oszói államsoporthoz hasonlóan délkeleten is létrejön az érdekeltektől államok természetesen szövetsége.

„Németországnak rövidesen közös határa lesz Romániával” — írja egy svájci lap

Bern. A Lausanneban megjelenő „Revue” című lap a gazdasági háborúval kapcsolatban azt

5000 női pár cérna harisnyák 9, 19, 29 leies bombaáron GÓLYA áruházban, Mező u. 1.

ke, hogy a Dunamedencében a békés termelő munka tovább folytatódik.

Rátért a magyar miniszterelnök még arra is, hogy a kormány kénytelen volt az utóbbi napokban kivételes intézkedéseket foganatosítani, annak ellenére, hogy a magyar közvélemény a legnagyobb nyugalommal fogadta az eseményeket. Hangoztatta, hogy ezeket a védelmi intézkedéseket meg kellett tenni, mert megtették a hadszíntérről sokkal távolabb fekvő országok kormányai is. Ha további rendkívüli intézkedésekre lesz szükség — fejezte be beszédét Teleki Pál gróf miniszterelnök — akkor haladéktalanul meghozza rendeleteit a magyar kormány, de ezt úgy fogja megtenni, hogy a közvélemény ne érezze, hogy a további rendkívüli intézkedésekre mulhatatlanul szükség volt.

Németországnak érdekében áll a délkelet-európai államok további semlegessége és békéje

Róma. Attolico berlini olasz nagykövet tegnap visszaérkezett az olasz fővárosba. Elutazását olasz beavatott helyen azzal hozták összefüggésbe, hogy Mussolini újabb lépéseket tesz a béke lehetőségének kipróbálására. Rómában számítanak arra, hogy Franciaországban még mindig

írja, hogy Németországnak nemsokára közös határa lesz Romániával, amely évente 10 millió tonna benzint termel. A németek Lengyelországon keresztül orosz petróleumot is kaphatnak, ezenkívül a galiciai olajmezők rövid időn belül német kézen lesznek. Az élelmiszer-ellátással kapcsolatban rámutat a lap arra, hogy Lengyelország és a vele szomszédos államok sok gabonával rendelkeznek, ennél fogva a gazdasági blokádnak, amelytől a német erők feladását várják, képzelődésnek tekinthető.

Lettország határvédelmi intézkedései

Rigából jelentik: Több korosztályt a tartalékállományból zászló alá hívták, hogy a határvédelmet megerősítsék Lengyelország felé, ahonnan nagyszámú menekült özönlök Lettország felé és akiknek száma egyre nő.

A lett hatóságok felszólították Riga lakosságát, hogy irtítsék ki a várost. A lehetőségekhez mérten a lakosoknak a környező falvakban kell elhelyezkedniük.

Lengyel repülőgép kényszerleszállása Svédországban

Stockholm. (Rador.) Egy lengyel polgári repülőgép, amelynek fedélzetén egy gyalogsági főhadnagy és egy légikiképző volt, kényszerleszállást végzett a Gotlan szigeten lévő Wisbyben. A repülőgépnek elfogyott a benzine és

ezért kellett leszállania. Az utasoknak fegyverük nem volt és kijelentették, hogy Gdvnjában akartak repülni, de a rossz időjárás következtében eltévesztették az utat. A svéd hatóságok internálni fogják őket.

Egy ankarai csófolat

Ankara. Hivatalosan jelentik, hogy minden alapot nélkülöz az a külföldi híresztelés, amely szerint Törökország a közel jövőben támadást kizáró egyezményt köt Németországgal.

Hollandia szigorúan elzárkózik

Hágából jelentik: A németalföldi kormány elhatározta, hogy a nemzetközi helyzetre való tekintettel a jövőben semmiféle menekülteket nem enged az ország területére. Hollandiában különben komolyan aggodnak az egyik legnagyobb németalföldi óceánjáró a New Amsterdam sorsáért. A gőzhajónak már kedden meg kell volna érkeznie Newyorkból Amsterdamiába, de eddig semmiféle hír nem jött róla. Biztosra veszik, hogy a németalföldi gőzhajót angol hadihajók tartóztatták fel.

Görög gőzös balesete

Kopenhága. (Rador.) A Katinco nevű görög gőzös csüpförökön megérkezett a kopenhágai kikötőbe. A gőzös út közben, Oeresundtól keletre német aknára futott és a robbanás következtében súlyosan megsérült. A rongálódás következtében azonban folytatni tudta útját.

Német repülőgépek dán terület fölött

Kopenhága. Német katonai repülőgépek tegnap átrepültek a dán határon. A német repülőgépek ellen tüzelést indítottak a légvédelmi ágyúk, mire a gépek eltűntek a német határ felett. A német követ tegnap a dán külügyminiszteriumban jelent meg és sajnálkozását fejezte ki a német gépek dán területen való repülésük miatt. A követ szerint a német gépek eltűntek. A dán külügyminiszter tudomásul vette a német követ bejelentését.

Uj találmány

a romániai kőolajtermelésben

Bucurestiből jelentik: Román kőolajipari körökben olyan találmányról beszélnek, amely vajossággal forradalmasítaná Románia kőolajtermelési iparát. Olvan készülékről van szó, mely önműködőleg elzárja a szondákat tűz esetén. A találmány Alex. Lupolover mérnök munkája, aki romániai származású.

Az igazságügyminisztérium kedvezőtlenül véleményezte Govor Pál kegyelmi kérvényét

Végső fokon Ófelsége dönt a halálraítélt rablógyilkos sorsáról

Bucuresti. Özvegy Kilin Mihályné kolozsvári jómódu hóstáti asszony gyilkosát, Govor Pált, mint ismert, a kolozsvári büntetőtábla halálra ítélte és az ítéletet a bucarestii legfelsőbb Semmitőszék is helybenhagyta. Govor védője, Bartha Ignác dr. ügyvéd, június 10-én kegyelmi kérvényt nyújtott be az igazságügyminisztérium utján II. Carol király Ófelségéhez. Több mint három hónapja történt ez és azóta a halálraítélt Govor Pál állandó halálfelelemben tölti napjait a nagyenyedi fegyházban.

Bartha Ignác dr. védő, szerdán Bucurestiben érdeklődött az igazságügyminisztériumban a kegyelmi kérvény sorsa felől. Azt a választ kapta, hogy az igazságügyminisztérium főügyészsége a Govor Pál bűnügyeire vonatkozó összes iratokat bekérte a büntetőtábla tanácsjegyzőségétől és ennek alapján az igazságügyminisztérium a kegyelmi kérvényt elutasításra terjesztette fel az igazságügyminiszterhez. Természetes, hogy ezzel a ténnyel Govor Pál kivégzése még nem bizonyos, mert egyrészt az elítélt sorsáról végső fokon Ófelsége dönt, másrészt a halálbüntetésről szóló törvény által előírt kivégzési szabályzat még nem jelent meg. Nyilvánvaló — dr. Bartha Ignác védő nyilatkozata szerint — hogy ameddig a kivégzési szabályzatot el nem készítik, a halálraítélt rablógyilkos kivégzéséről nem lehet szó.

CORSO Ma: 3, 5, 7.15, 9.30 órakor.
Minden szülőnek és gyermeknek meg kell néznie!
„Tamás urfi kalandjai”
c. Mark Twain világhírű regénye után készült színes filmrövid. Híradó.

Változatlan maradt a török-orosz jóviszony

Ion Lugosianu volt római követ rendkívül érdekes cikke a szovjet és a török politika aktuális összefüggéseiről

Az Unversul legutóbbi számában Ion Lugosianu, volt római követ „Törökország magatartása” címmel a következőket írja:

— Refik Saydam török miniszterelnök a nemzetgyűlés hétfői megnyitó ülésén teljes részletes, sőt minden nüanszában ismertette országa helyzetét a jelenlegi rendkívüli körülmények között, ugyanakkor pedig oly pontossággal, amely nem hagy semmi kétséget Törökország diplomáciai iránya felől. A török miniszterelnök nyilatkozata Törökországnak a háborubanlevő államok és a szovjet irányában elfoglalt magatartására szorítózik. A háborús konfliktusban lévő országokkal Törökország viszonya normális és mindegyik országra vonatkozólag a hétfői beszéd külön kifejezést használt: Németország és Törökország között „közvetlen módon nincs semmiféle ok politikai ellentétre.” Lengyelországgal Törökország kapcsolatát mindenkor „akadálytalanok és barátságosak voltak.” Végül pedig a Nagybritánniával és Franciaországgal való kapcsolatokat „a közös felfogáson és a közös érdekeken alapulnak.” Ezek a kapcsolatok továbbra is a jelenlegi ideiglenes kölcsönös segélynyújtási egyezményeken nyugszanak. Ezeknek az egyezményeknek végérvényes szerződéské váló átalakítására a tárgyalások a lehető legbarátságosabb moderben folynak.

— Bár Törökországot Angliával és Franciaországgal egy korlátozott célokat megjelölő szerződés köti össze, Törökország mégis azt kívánja, hogy a jelenlegi háború ne terjedjen ki török területre is. Anélkül, hogy formális semlegességi nyilatkozatot tenné, ami összeegyeztethetetlen lenne Nagybritánniával és Franciaországgal kötött kölcsönös segélynyújtási egyezményeivel, Törökországnak az az álláspontja, hogy mindaddig, amíg a jelenlegi konfliktus csak a négy hadviselő félre korlátozódik, tartózkodó magatartást tanúsít a jelenlegi háború irányában.

— A háborún kívül maradt országok között egyedül Szovjetországról emlékezik meg külön a török miniszterelnök beszéde. Törökországnak ezzel az országgal való kapcsolatát „jelenleg is barátságosak és azok is maradnak, nélkülük, hogy a jelenlegi kapcsolatokon változás történe.”

— A török miniszterelnök nyilatkozatát a világosság és a mérséklet jellemzi — írja Lugosianu. — Ez a nyilatkozat összhangban van az eddigi török politikával, amely a szoros nemzetvédelemre és a török érdekek földrajzi védelmére szorított. A török köztársaság diplomáciája nem tesz megfontolatlan lépéseket. Ez a diplomácia kívül akar maradni ezen a konfliktuson, amelyet magatartásával lokalizálni igyekszik. Azokat a katonai intézkedéseket, melyeket Törökország fogantatott, a török miniszterelnök „elővigyázatossági rendszabályokként” jelöli meg az eljövendő események alakulásának elvárásában. Ezek az események esetleg megváltoztathatják a török magatartást abban az esetben, ha veszélyeztetnék a jelenlegi egyezmények és szerződések között megállapított Földközi-tengeri biztonságot. Törökország magatartása logikus következménye egyrészt kölcsönös segélynyújtási politikájának a Földközi-tenger keleti részén, másrészt pedig annak a törekvésének, hogy a jelenlegi európai konfliktust elszigeteljék.

— Törökország valóban megegyezett Nagybritánniával és Franciaországgal abban, hogy hosszú lejáratú végleges egyezményeket kössenek kölcsönös segélynyújtás céljából, amelynek egymásnak nemzeti biztonságuk érdekében. Ezeknek az egyezményeknek életbeléptetése — miként az alapjukat szolgáló ideiglenes kölcsönös segélynyújtási egyezmények életbeléptetése — kettős feltételtől függ: elsősorban áttörésnek kell történnie, amely fegyveres konfliktust vezessen be, másodsorban ennek a konfliktusnak „a Földközi-tenger környékén” kell a színhelye legyen.

— Ilyen kölcsönösségen alapuló kötelezettség nem létezik a Balkánnal kapcsolatban. A Balkán helyzete továbbra is a Balkán-egyezményben megállapított rendszer alatt marad. Az 1939. május 12-én megkötött angol-török, valamint a későbbi francia-török ideiglenes egyezmény 6. szakaszában a következő egyszerű kijelentést tartalmazza: „Ugyancsak szükséges a Balkán biztonságának biztosítása és a felek tárgyalásokat folytatnak, hogy ezt a célt minél előbb elérjék.”

— Nem lehet egyelőre tudni — folytatja érdekes cikkét Lugosianu, — hogy milyen eredményre vezetnek az angol-francia-török

tárgyalások. A valóságban a Földközi-tenger keleti vagy nyugati része, a Balkán, valamint a Fekete-tenger annyira összefügg, hogy a jogi megkülönböztetések vagy a körzeti korlátozások gyakorlati érték nélkül maradnának a konfliktus esetleges kiterjedésekor. Mindenesetre Törökország, miként a többi Balkán-államok is, amelyek semlegességüknek, vagy a konfliktustól való távolmaradásuknak adtak kifejezést, miniszterelnöke nyilatkozata révén azt a kívánságát nyilvánította, hogy ne sodródjunk be a folyamatban levő háborúba, szigorúan defenzív magatartást tanúsítson és normális nemzetközi kapcsolatokat tartson fenn a jelenlegi hadviselő felekkel mindaddig, amíg a fegyveres konfliktus jelenlegi keretei között marad.

— A török miniszterelnök nyilatkozata így tehát nagyban hozzájárulhat a jelenlegi háború elszigeteléséhez. A török-orosz kapcsolatokra vonatkozó nyilatkozat, valamint Saracoglu külsőben álló moszkvai útja sokban hozzájárulhat Európa egyik legidőszerűbb diplomáciai kérdésének tisztázásához, vagyis Oroszország nemzetközi helyzetének megszabásához a német-orosz szerződés után. Oroszország álláspontja rendkívüli fontosságu lehet — írja, — a konfliktus keleti politikájának fejlődésére.

— Két évtizedes tradicionális barátság köti össze Törökországot és Oroszországot — állapítja meg a továbbiakban Lugosianu, — Ez a barátság, amelyet a szárazföldi és a tengerészeti jószomszédi viszony, valamint a Fekete-tengeri és a szorosok

Jól megborotválkozva jókedvű!

ROTBART

beli közös érdekek alapozták meg, a török-szovjet egyezményre, valamint a keleti megnevezési és a montreuxi egyezményre vonatkozó tárgyalások során is megnyilvánult. A török-szovjet kapcsolatok oly szorosak voltak, hogy mindkét kormány szigorúan tartotta magát 1920. évi szerződésükhöz, amelynek értelmében arra kötelezték magukat, hogy nem kötnék politikai jellegű egyezményt egyik szárazföldi vagy tengeri szomszédjukkal sem, mielőtt előzetesen nem tanácskoztak volna. Az angol-török kölcsönös segélynyújtási egyezményről, amelyet 1939. május 12-én kötöttek, Potemkin ankarai tartózkodása idején Oroszországot részletesen tájékoztatták a tárgyalásokról anélkül azonban, hogy a kölcsönösséget figyelembe vették volna az augusztus 23-iki német-orosz szerződésre vonatkozó tárgyalások esetében. Valószínűleg ez a körülmény késleltette Saracoglu török külügyminiszter moszkvai útját. Az a körülmény, hogy ez az utazás rövidesen mégis bekövetkezik, annak bizonyítékaként tekinthető, hogy a török-szovjet jóviszony változatlan maradt, amint azt maga a török miniszterelnök is kijelentette. Ez az utazás hasznos alkalom lehet néhány olyan pont és kérdés tisztázására, amely a német-orosz egyezmény megkötése után még mindig tisztázatlan maradt.

Beszédes számok a „Siegfried-vonal” építésének történetéből

Félmillió ember dolgozott éjjel-nappal a német erődvonallal építési munkálatain

Bucuresti. A „Militaer Wochenblatt” című német katonai szakkönyv egyik legutóbbi száma érdekes cikket közöl arról az erődvonallal, mely „Siegfried-vonal” néven ment át a köztudatba.

Mi is az a „Siegfried-vonal”? Vajmi keveset tud erről a világ, bár katonai körök véleménye sze-

nius 20-án 35.000 ember dolgozott az erődvonallal építésével, július 27-én 45.000, augusztus 10-én 93.000, augusztus 24-én 145.000, augusztus 31-én pedig 170.000-re emelkedett a létszám. Az iram egyre fokozódott. Szeptember 7-én 191.000 ember mutatott ki a statisztika, szeptember 14-én 213.000-re növekedett a létszám, szeptember 21-én 241.000-re, szeptember 28-án 278.000 munkást számláltak össze, október 6-án pedig a legmagasabb a létszám: 342.000 ember.

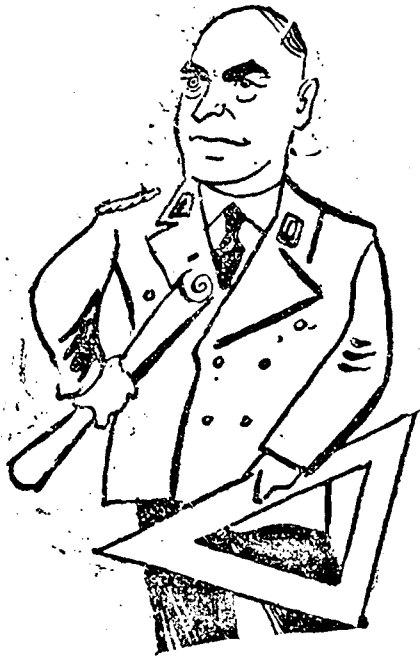
Ezenkívül 90.000 munkást az utászcsapatokhoz, százezret pedig a külső munkálatokhoz osztottak be. Ha ezekhez a számokhoz még hozzávesszük azt a több hadosztályból álló gyalogságot és számos zászlóaljából álló utászcsapatot, amelyek szintén résztvettek a munkálatokban, akkor csak ugyan olyan munkástömeget kell elképzelnünk, amely több európai főváros lakosainak számát meghaladja.

A számok azonban még tovább folytatódnak. Annak érdekében hogy a munkásoknak ne okozzanak felesleges fáradtságot, az erődvonaltól nem messze fekvő többszáz barakból állandóan 5 ezer társasgépkocsi szállította az embereket a munkálatok színhelyére.

A munkálatokhoz pontosan 6 millió tonna cementet használtak fel, amely harmadrésze a német birodalom termelésének. Felhasználtak ezenkívül 695.000 köbméter fát, annyi vasat, hogy a német nehézipar hónapokig megerőltető többlettermelésre volt kénytelen berendezkedni.

Még néhány beszédes szám: 3 millió tekerő tüskésdrótot használtak fel. Az anyagszállítást eleinte naponta 6000 vagon bonyolította le, később 8 ezerre emelték fel a vagonok számát, ezenkívül 15.000 tehergépkocsit foglalkoztattak, valamint az egész folyamathoz is.

A betonfedezékek számát eleinte 15.000-re tervezték, később azonban Hitler parancsára 22 ezerre emelték. Ezek a fedezékek minden elképzelhető felszereléssel el vannak látva s tökéletes gáz- és bombabiztosak. A légénység háborúban ugyan mélyen vannak a földbe ágyazva, hogy a leghevesebb bombázás hangja sem szűrődik le.

FRITZ dr.

a Siegfried-vonal tervezője

rint jóval tökéletesebb „szomszédjánál”, a nemkevésbé híres „Maginot”-vonalnál.

A „Siegfried-vonal” építését még 1936. tavaszán kezdték meg, de csak 1938. május 28-án, — a Führer parancsára — vettek a munkálatok gyorsított útjára. Ettől az időponttól kezdve hatalmas mértékben fokozódott az erődvonallal építésénél dolgozó munkások száma egészen a munkálatok befejezéséig.

Pontos számadatok beszélnek erről: 1938. ju-

FORUM filmszínház. Telefon: 20-10.

Ma a szezon legérdekesebb és legnagyobb kalandorfilmje,

„ZORRO” John Carrol, Helen Christian és Noah Berry-vel a főszerepben.

Előadások: 5, 7.15 és 9.30-kor.

3-kor matiné olesó helyárrakkal.

Hevesi Sándor

A törekeny fizikumban csak a művészi rajongás tartotta az erőt és az egyre gyöngülő emberben a nemes becsvágy lobogott, amely csak most aludt ki a szemekből, hogy maga a test is össze-roppant. Hevesi Sándor halálában talán nem is az élettől vett bucsút, hanem a színpadtól, melynek ifjú korától utolsó percéig fanatikus szerelmese volt. Sajnos ezt a szót immár közhalál szüritették le az érdemtelen jelzők pazarlásában és Hevesi Sándornál még sem lehet más mondani, minthogy a színpad volt az istene, ahol áldozott, mint a pogányok bályányaik előtt és amiért idegei felétek. A deszkák közül kiáramló levegő volt a tápláléka, ez a részegítő italt szívta magába moha-n és mégis örökké szomjasan maradt. Tudósa, bűvésze, beteg és orvosa volt a színháznak. Ismerve a lélegzetét, külső és belső konstrukcióját, ideges szívükódását, hősi lendületét, minden fortélyát és csalafintaságát. És mégis: úgy állott az utolsó percig hűtlenkedő és szeszélyes telivér asz-szony kegyeinél, mint csodálkozó, naiv gyermek, aki nem tud betelni varázslatos szépségével és nem tud kibontakozni soha a bűvös körből.

Egy mondas azt tartja, hogy aki sokfélehez ért, az semmit sem tud alaposan. Lehetséges, hogy ez az állítás igaz, de nem illik Hevesi Sándorra. Merő: színigazgató, író, esztéta, dramaturg és kritikus volt egyszemélyben és mindezekben az első vonalon állott nemcsak magyar, de európai értelemben. Hiu ember volt, mint talán a legjobb művész, aki ismeri önmagát és mégis alázatosan szerény, szinte rabszolgája a mesterségének, ha új harcokba kellett szállni. Már pedig ez a halkszavu Hevesi Sándor, akinek ajka most örökre elnémult, nemcsak harcosa, de forradalmára volt a magyar színjátszásnak. Ott állott a Thalia-társaság bölcsőjénél, fiatal színészeket nemcsak buzdított, de nevelt — sőt lázított. Bár ő tartotta a legnagyobb tiszteletben a klasszikus hagyományokat, mégis lándzsát tört a modern irányok mellett és egy vonalban haladt Hermann Bahr-nak, a híres osztrák esztétikusnak és írónak felfogásával, amikor álma teljesült és a budapesti Nemzeti Színház igazgatói székébe került — a kothurnus és az álpathosz végleteinek megszüntetésével ő szóltatta meg a legnagyobb magyar színháznak Shaw-t, amint hogy Shaw-breviáriuma a legkínzóbb könyvei egyike.

Modern szindarab, modern művész és modern rendezés — a szó legcsiszoltabb, legnemesebb értelmében. Ezek voltak Hevesi Sándor ideáljai. Színigazgatása alatt ő serkentette az írókat, hogy modern szindarabokat írjanak. A magyar klasszikusokat sorba elevenítette fel, magyar írók műveit, mint Jókai több regényét, legutóbb pedig Móricz Zsigmond és Molnár Ferenc regényét sok sikerrel dramatiszálta. Másrészt Hevesi Sándor teremtette meg az igazi Shakespeare-kultuszt a magyar színpadon. A nagy brit költőnek alig volt alaposabb ismerője és magyarázója nálánál és több kötetes Shakespeare-tanulmánya jelent meg. De ő maga is sok tudással szolgálta a színpadi irodalmat. Az Apja fia, A Madonna rózsája, Császár és komédiás, Elzevir voltak a legsikerültebb színpadi művei.

Azonban mindenekfelett, mint színpadi rendező, európai hírvé volt. Sok tekintetben felülálló Reinhardt rendezői kvalitásain. Hevesi Sándornál nem volt meglepő dolog, ha két hónapig is próbált egy-egy Shakespeare, vagy Shaw-darabot. A tökéletes stílusra és a valóságosságra törekedett mindig és hogy ezt kifejezésre juttassa, szinte könyörtelen volt színészeivel szemben. Legutóbb a budapesti Magyar Színháznak volt dramaturg-fő-rendezője és az Ur kaponái című darab rendezése irodalmi eseményszámba ment. Hevesi Sándor halálával nagy értéket veszített a magyar színpad.

— ZÜRICH I ZARLAT. Páris 10.05. London 17.72.5. Newyork 444. Brüsszel 76. Milano 23. Amszterdam 235.25.

— A windsori herceg londoni látogatása. Londonból jelentik: VI. György angol király csütörtökön fogadta az Angliába hazatért windsori herceget. Három év után ez volt az első találkozás az angol király és a trónjáról lemondott testvére között. A herceg csütörtökön látogatást tett a Scotland Yardon is, ahol Sir Philip Game fogadta.

— A magyar képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház ma formális ülést tartott, amelyen felolvasták a kormányzói kéziratot az ülészak bezárásáról és az új ülészak péntekre történő összehívásáról. Ezzel az ülést elnapolták és a legközelebbi ülést pénteken délelőtt tartják, amikor a ház két alelnököt választ. Hasonlóan néhány perces ülést tartott a magyar felsőház is.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
HAIÓS gyógyszerár, Bulev. Regina Maria 8.
KAIN gyógyszerár, Calea Banatului 1.
NIEDERMAIER gyógyszerár, Str. Gojdu

Marta Alexandru dr. királyi székartó.

„Aradnak nem szabad visszafejlődnie!”

Temestartomány kormányzója beszédet mondott az átalakított aradi vízmű telepének egyházi felszentelésén és a közüzemi alkalmazottak zászlóavatásán alkalmából.

Ünnepélyes külsőségek között, a város tisztviselőkarának és a városi közüzemek alkalmazottai egy csoportjának jelenlétében történt meg az aradi vízmű átalakított üzemének egyházi felszentelése és ezzel együtt az üzem alkalmazottai zászlójának felavatása. A városvezetés megihívására, ez alkalomból Aradra érkezett dr. Marta Alexandru királyi helytartó és megjelent az ünnepélyes felszentelésen Georgescu Gr. tábornok, Stinghe D. ezredes-prefektus, valamint Porumbita őrnagy, ténnyarancsnok.

Az egyházi szertartást Codreanu Florca lesperes végezte, aki szintén szép alkalmi beszédet mondott. Utána Tripa Mihai mérnök, a közüzemek igazgatója beszélt és érdekes előadásban ismertette az aradi vízmű történetét, valamint az átalakított vízszolgáltatási üzem fontosabb adatait.

Aradváros számára vízvezetéki vizet szállító üzem létesítésére 1896-ban alakult először vállalkozás, mégpedig az angol A. I. Mayer-céggel kötött megállapodás alapján.

Az első aradi vízmű teljesítőképességét napi 1200—2000 köbméterbe irányították elő és a vízvezetékiszolgáltatás kezelése 1915-ig volt magánvállalat kezében, amikor is 1,238.996 koronáért megváltották.

Amikor a vízvezetéki hálózat lefektetése megkezdődött, a vállalat két kutat furatott a vízművek telepének jelenlegi helyén, 42 méter mélységben. A kutakból megfigelt kezeléssel juttatták el a vizet a közönséghez és közben szükséges módosításokat végeztek a művi berendezésen, hogy a vizellátás kifogástalanul történhessen.

Nem is merült fel érdemleges kifogás az aradi vízvezetéki vízzel kapcsolatosan egészen 1924-ig, amikor is a vízmű akkori vezetősége mellőzte az angol társaság által bevezetett kezelési módszert. Ennek következményeképpen egyre sürűbben merültek fel panaszok, majd a kifogások állandó jelleggel öltöttek, mert Arad ivóvíze szinte élvezhetetlenné vált.

Ez az állapot nyolc esztendőig tartott, amíg 1932-ben, a vízművek átalakításával sikerült kiküszöbölni a panaszokat. Megemlítette Tripa Mihai mérnök közüzemigazgató, hogy annak idején, mint a vízmű ideiglenes igazgatója, már 1929-ben megkezdett kísérletezések egész sorát folytatta ebben az időben és végül is

a kísérletek nyomán kialakult javaslatait fogadták el, aminek következménye az aradi ivóvíz teljes megújítása volt.

Elmondotta még a közüzemek igazgatója, hogy milyen nagy gondal kezelik a vízvezeték-mű telepén az ivóvizet, szakszerű ismeret-téssel szolgált és néhány műszaki adatot közölt.

Az idén teljesen befejezett átalakítási munkálatok után az aradi vízmű huszonegy-órás teljesítménye 16.000 köbméter, míg a jelenlegi összfelhasználás 4000 köbméter.

Ha tehát három százalékos lakosságszaporulatra számítanának, 1944-ben Aradváros lakói-nak száma — 80.000 jelenlegi lakoslétszámot véve alapul — 136.000 lenne. Személyenként napi 100 literben számítva a napi fogyasztást, Arad 24 óráig vízszükséglete 1944-ben 13.600 köbmétert tenne ki, tehát lényegesen elmaradna a vízmű jelenlegi teljesítőképessége mögött. Jelenleg pedig az a helyzet, hogy a víz-vezeték csőhálózat mentén csak 54.000 ember lakik, a lakosságszaporulat pedig nem éri el az egyszázalékos sem.

előreláthatólag az aradi vízmű teljesítőképessége még 30 esztendő múlva sem merül ki.

Végül arról beszélt Tripa Mihai közüzem-igazgató, hogy az üzem átalakításának költségei 9,900.000 lejt tettek ki, hat esztendőre beosztott részletekben.

Az alapos és részletes tájékoztató után Vlad Alexandru tábornok-polgármester mondott beszédet, méltatva a nap jelentőségét, lelkesítő szavakat intézett a város alkalmazottaihoz, egyben pedig üdvözölte a megjelent előkelőségeket. Utána

Marta Alexandru dr., Temestartomány királyi székartója szólt fel s megleghangu beszédében hangsúlyozta, hogy Aradnak nem szabad visszafejlődnie, rámutatott arra, hogy az Aradért való munkálkodást mindenkor támogatni kívánja hivatalos minőségében.

Katonai behívók átvétele

Második kerületi rendőrség

(Gojdu-Ucca) felhívja az alább felsorolt személyeket, hogy katonai behívóik átvétele végett mielőbb jelentkezzenek a rendőrségen: Burian Mihai 1928-as korosztály (szülei Anton és Klára) Buzás István 1924 (István és Mária) Orosi (Oprostii) Stefan 1926 (Pál és Gizella) Schwartz Béla 1921 (Zoltán és Mária) Braun Márton 1930 (N. és Borbála) Szarvady Lajos 1924 (Mihály és Gizella) Mészáros József 1924 (Ferenc és Julia) Sipos János 1927 (József és Anna) Lenhardt János 1934 (Anna) Weiszberger Zsigmond 1928 (Herman és Zsuzsanna) Sperber Fried 1923 (Friedrich és Anna) Bernecher Stefan 1930 (József és Anna) Bauer József 1937 (Dezso és Elekka) Roman Gheorghe 1914 Meer Ilie 1914 (Demeter és Katalin) Miron Ludovic 1922 (Ilie és Elisabeta) Honorits Lazar 1936 (Lazar és Anna) Voran Alexandru 1925 (Alexandru és Julia) Dobrea Ioan 1932 (Ioan és Elisabeta) Sigyartau Iacob 1929 (Terézia).

Harmadik kerületi rendőrség

Vörös színű behívót kaptak: Petracz József 1926-os korosztály Fodor György 1924. Gancea Petru 1934. Pálinkás János 1930. Pistai József 1922. Mitea Gheorghe 1924. Novák István 1930. Cristea Iosif 1915. Bogdan Alexandru 1929. Guthi Alex. 1929. Pantea Andrei 1919. Delinczki Vilmos 1918. Horváth L. Sándor 1936. Lamata Serban 1924. Tóth János 1915. Hätzer Károly. 1929. Püster István András 1931. Katz István 1914.

Zöld színű behívót kaptak: Hach Stefan 1920-as korosztály. Mulme Aurel 1917. Vild Imre 1935. Hutau Gheorghe 1925. Vrane Lajos 1928. Barca Károly 1934. Kremer János 1932. Engelhart Márton 1926. Zambic Iosif 1932. Pálfi Lajos, Juhász Márton 1917. Szablic Gheorghe 1920. Pálfi Lajos 1937. Farkas Imre 1937. Kovács Antal 1917. Henegar Sava 1934. Urs Ilie 1932. Prin Dumitru 1924. Káposzta János 1931. Szabesi András 1935. Nagy István 1927. Salatak Alex 1928. Barua Dumitru 1928. Popovici Gh. Sava 1927. Sovin Trifon 1926. Sipos Márton 1924. Păcurar Ioan 1931. Ratiu Ioan 1925. Hoff János 1926. Culcear Dusan 1925. Zgondea Dimitrie 1934. Bozsidar András 1924. Deruian Vasile 1929. Reavie Francisc 1920. Bodorlan Dimitrie 1936. Lingureanu Gheorghe 1924. Földi Béla 1929. Poparda Nicolae 1935. Linták Sándor 1935. Koczka György 1933. Brădean Ioan 1937. Veres G. Mihály 1935. Kovács János 1935. Simandan Ioan 1930. Szilágyi Ferenc 1936. Florea M. Ioan 1929. Kolosov Mihály 1925. Spitz Mariki 1930. Karácsanyi Lajos 1936. Deocovitz János 1924. Juhász László 1928. Bali A. Alex. 1933. Baumann I. Radu 1936. Vincze Géza 1923. Rombari Simion 1926. Hoffmann C. Pál 1936. Iorga Iosif 1932. Marcol Ilie 1928. Kovács János 1930. Săbău Ilie 1932. Váci János 1920. Bodoi Antoniu 1933. Ardelean Teodor 1920. Török Lajos. Pascu Gheorghe 1921. Silbac Teodor 1935. Mercea Teodor 1934. Barburu Valea Ioan 1936. Secosan Aurel 1935. Matei Gh. 1934. Pol Gavrilă 1920. Pálfi Elemér 1925. Baci Dusan 1934. Henkelad Gyula 1937. Sikker Mihály 1936. Toma Vasile 1924. Sfarailă Ioan 1931. Tenzlinger Menyhért 1926. Maier Benetic Alex 1923. Nagy Sándor 1935. Barabarty Stefan 1922. Bera Teodor 1923.

Fehér behívót kaptak: Szentés András 1934. Zai József 1924. Glogovician Ioan 1926. Maier Constantin 1919. Farkas Mihály 1923. Bocsa Gheorghe 1927. Bartók Mihály 1915. Kovács András 1925. Mosescu Caius 1922. Muscan Ioan 1926. Mărcu Aurel 1924. Balochi Valentin 1931. Valter János 1929. Zabos András 1925. Kovács Augustin 1920. Laczkó Péter 1927. Kramer V. Ferenc 1925. Rehaszi László 1920. Barna János 1928. Berg Dániel 1924. Tiritean Gheorghe 1920. Dusik Ioan 1934. Ackermann Ferenc 1928. Mészáros István 1934. Dianka József 1933. Pap János 1932. Kovács Lajos 1929. Scherlok Ferdinand 1926. Crisan Stefan 1926. Gligorescu Gheorghe 1920. Pollák Simon 1924. András Nandrer 1926. Farkas Pál 1928. Iepure Ioan 1931. Oprea Petru 1926. Kovács János 1935. Budac Dumitru 1935. Pesti Mihai 1924. Bălăsa Constantin 1915. Doncea Romulus 1917. Tóth János 1915. Cismar Eugen 1915. Ferenczi József 1918. Ulici Lazar 1918. Bugarlu Pavel 1918. Rus Gheorghe 1911. Puthir Béla 1918. Németh József 1916. Nanu Gheorghe 1916. Nicurovitz Lajos 1916. Mándruți Iosif 1914. Brehenski Stefan 1929. Simoncz István 1929.

SPORT KÖZLÖNY

Csonka fordulóval folytatódnak a kerületi bajnokság küzdelmei

Öt mérkőzés szerepel a bajnokság vasárnapi harmadik fordulóján

Az alkerületi elsőosztályú bajnokságban eddig két forduló bonyolították le a csapatok és a sorsolás szerint a harmadik fordulón csak öt mérkőzés szerepel. A műsrot már közöltük, alább csak az esélyeket igyekszünk lajtolgatni.

Délelőtt egyetlen mérkőzés kerül lebonyolításra: az ATE a Gloria pályán látja vendégül a Transilvania együttesét. Ez a mérkőzés nagy harcot ígér és a tornászok, ha nem állnak fel tartalékosan, valószínűleg meg is szerzik a pontokaikat.

Délután négy pályán játszanak a kerületi csapatok a bajnoki pontokért: Ujaradon, Mikelakán, Gájban és az Unirea pályán. Ujaradon a Titanus és az Egyetértés csapnak össze és a honi pálya előnye a Titanus mellett szól, ámbar az Egyetértés minden körülmények között kemény ellenfélnek fog bizonyulni, amely nem egykönnyen adja meg magát.

Mikelakán az újdonsült elsőosztályú Banaült kapja ellenfélként és a honi csapat — ha nem kell túlságosan tartalékoltnak kiállnia, könnyű győzelmet arathat.

Gájban a Gajana és Tricolor mérkőznek és a két poninélküli csapat harcából a Tricolor kerülhet ki győztesként, ha koinolyabban veszik a játékot, mint legutóbb a Crisana ellen.

Az Unirea pályán az Astra vendégszerepel és a két csapat előreláthatólag nagy harcot fog vívni a bajnoki pontokért. A győztest megjósolni nem lehetséges, az eredmény valószínűleg igen közel lesz a döntetlenhez.

Két csapat: az AAC és a Crisana szabad vasárnap és a bajnoki táblázat élén levő két együttes vasárnap délelőtt az AAC sporttelepén barátságos edzőmérkőzést bonyolít le 11 órai kezdettel.

A Metalurgistul adja a vasárnapi versenyekre a versenybírókat miután szabadnapos, bár vasárnap háziversenyt rendez, egy csapata a Transilvania avatóversenyén szerepel, sőt háziversenye keretében még a Fortuna csapatát is vendégül látja. Jelentős teljesítmény.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PENTEK, SZEPTEMBER 15

Bucuresti, Radio-Romania: 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. Radio-Romania: 12: Időjelzés, vizállásjelentés, 12:03: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania: 13: Időjelzés, sportközlemények. 13:05: Rádiózenekar. 14: Színházi közlemények. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időszéri közlemények.

Radio-Romania: 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Jean Marcu zenekara. 20: Constantin Ciurescu előadása a románság eredetéről szóló könyvről. 20:15: Rodica Bujor népdalokat énekel. 20:40: Rumba és carioca lemezek. 20:55: Charpentier: Luiza. Opera. Hanglemezek. 22: Hírek, sportközlemények. 22:25: Tánclemezek. 22:40: Szimfónikus indulók lemezek. 23: Hírek. 23:15: A Stanescu testvérek zenekara. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Országos Postászenekar. 13:40: Hírek. 14:20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Bura Sándor cigányzenekara. 15:30: Hírek. 17:15: Diákféltóra. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Felten Dalkör. 18:50: Ruszin féltóra. 19:20: Chappy-táncczenekar. 19:40: Sportközlemények. 20:15: Hírek. 20:25: A Kassai Rákóczi-muzeum. Közvetítés Kassáról. 20:50: A rádió szalonzenekara. 21:20: A rádió külügyi negyedórása. 21:40: Hősök, hős asszonvok. Klasszikus előadás. 22:10: Pertis Pali cigányzenekara muzsikál. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Götterich Gizella zongorázik. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0:05: Jazz-dalok és táncszámok hanglemezeiről.

Budapest II. 20:25: A rádió szalonzenekara. 21: Hírek. 21:20: Szórakoztató hanglemezek. 22:10: Csokonai humora. Kemény Gábor dr. előadása. 22:40: Időjárásjelentés. 22:45: Pertis Pali cigányzenekara.

Belgrád műsora nem érkezett meg.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 16.

Bucuresti, Radio-Romania: 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.

Radio-Romania: 12: Időjelzés, időjárásjelentés. 12:03: Costica Tandin zenekara.

Bucuresti, Radio-Romania: 13: Costica Tandin zenekara folytatja műsorát. 13:40: Keringők operettekől és operákból lemezek. 14: Színházi közlemények. 14:10: Hírek. 14:30: Szlav balett lemezek. 15:10: Időszéri közlemények.

Radio-Romania: 18: A Straja Tarii szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Alex-Badauta előadása „Curtea de Arges“-ről. 19:17: Rádiózenekar.

Bucuresti, Radio-Romania: 20: A rádiózenekar folytatja műsorát. 20:40: Aurelia Dobrescu román dalokat énekel. 21: Rádióposta. 21:15: Lemezek. 22: Hírek. Sportközlemények. 22:25: A zene folytatása. 23: Hírek. 23:15: Victor Predescu zenekara. 23:45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: Szmirnov Szergej orosz balalajkenekara. 13:40: Hírek. 14:20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Művészlemez. 15:30: Hírek. 17:15: Tarka mese. Móra Panka meséje. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:40: A rádió szalonzenekara. 19:45: Svájci művészete. Kállay Ernő előadása. 20:15: Hírek. 20:25: Sándor Anna és Oláh Ferenc magyar nótákat énekel, kíséri Kurina Simi és cigányzenekara. 21:10: Galamb a kalickában. Hangjáték két részben. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Gárdonyi Zoltán és Schuller Josy kézzongorás műsora. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Tánclemezek.

Budapest II. Mezőgazdasági féltóra. 21: Hírek. 21:20: Rimszki-Korszakov: Scheherezáde. Szvitt hanglemezekről. 22:10: Konczné. Keömley Blanka énekel zongorakísérettel. 22:35: Időjárásjelentés.

Vereséget szenvedtek Jugoszlávia DC-játékosai Amerika teniszbajnokságain

Newyork. Puncsecs és Kukuljevic, a kitűnő jugoszláv teniszjátékosok résztvesznek Amerika bajnokságain is, az egyesben azonban mindkétben vereséget szenvedtek. Puncsecset egy ismeretlen fiatal „nagyaság” verte 1:6, 6:3, 6:2, 3:6, 6:7 arányban, Kukuljevicet pedig Setter győzte le 6:4, 2:6, 2:6, 6:3, 6:3-ra. A két kiváló jugoszláv játékos veresége az első fordulón következett be az amerikai versenyeken.

Török és Vass — az AMTE két új játékos-jelöltje

Megirtuk, hogy a piros-feketék erősíteni kívánják csapatukat és ecélből tárgyalásokat folytatnak játékosokkal. Az aradi munkásegylet megbízottja tegnap Temesváron járt és az ottani Freidorf szélsősátságát: Törököt hozta magával, akít a piros-feketék ki is próbáltak. A fiatal szélső igen tehetséges és lehetséges hogy leszerződtesse. A másik játékos, akít az AMTE meg akar szerezni: Vass, az AAC kitűnő all-round játékos, akivel Kovács örökét akariák betölteni. Vass pénzeiken vesz részt az AMTE edzésén és lehetséges, hogy őt is leszerződtesse.

Szombaton két mérkőzést játszanak a Bucurestiben

Bucuresti. Mint ismeretes, szeptember 17-ére három mérkőzés szerepel a sorsolás szerint a műsoron és a résztvevő egyesületek csak tegnap tudtak véglegesen megegyezni a műsor beosztásáról illetően. Ezek szerint szombaton két, míg vasárnap egy meccset játszanak a csapatok és pedig szombaton a

Sp. Studentesc—Gloria.CFR és Rapid—Unirea Tricolor mérkőzését bonyolítják le, vasárnap pedig a Venus—CAMT mérkőzés kerül lejátszásra.

O A Juvențus aradi összeállítása. Az egyik bucarestii sportlap szerint az AMTE elleni mérkőzésre a Juvențus a következő összetételben áll ki: Endrefi—Dragomirescu, Varjassy—Gorgorin, Klein Brandrabur—Oana, Simkó, Sonny Niculescu, Duna reanu, Naciu.

O Szombaton reggel utazik a Gloria Petrozsényba. A Gloria csapata — mint ismeretes — vasárnap Petrozsényban a Jiul ellen játsza le harmadik mérkőzését. Erre a mérkőzésre különös gonddal készül az aradi csapat és a játékosok fogadkoznak, hogy végeitvegnak a balsiker sorozatnak. A csapat egyébként szombaton reggel utazik el a mérkőzésre és a Kinizsi elleni összeállításon lényeges változás nem várható. A meccset a temesvári Milivoi vezeti.

O A törpe-bajnokság rendezőségének köszönete. A törpe-bajnokság befejeztével a törpe csapatok intézői köszönetet mondanak a szövetségnek hogy a bajnokságot megrendezte, továbbá Bozgan Gheorghe bírótestületi elnökek, aki volt szives a játékvezető működését engedélyezni. Vostinar Mihai bírótestületi titkárnak, aki gondoskodott a játékvezetők delegálásáról, végül azoknak a játékvezetőknek, akik a mérkőzéseket levezették és ezzel hozzájárultak az utánpótlás fejlesztéséhez. A törpe csapatok intézőinek nevében Fäder Zoltán.

TEKESPORT

Megkezdte működését az új tekekörzet

A teljes béke és barátság jegyében, mely mindenkor kísérője kell legyen minden sportnak, megindult az új tekekörzet (district) működése, a szerda esti értekezlettel. A választásokkal felmerült nézeteltérések eloszlottak és ismét a legteljesebb barátság, a tekesport iránti szeretettől vezérelve — bár a központ jóváhagyása még nem érkezett meg — hivatalába lépett az új vezetőség. A körzet intézőbizottságáról lemondott Pascu Gheorghe, átérezve a választások alkalmával történt egyhangú megválasztása értékét, az egyesületek részéről iránta megnyilvánuló bizalomnak kötelező erejét, revidálva álláspontját és visszavonva lemondását, ismét aktivitásba lép, mely mindenképpen örömmel töltötte el a tekesport híveit.

Az értekezletet a körzetavató ünnepéről szóló beszámoló és elszámolás vezette be, melyet az ellenőrzőbizottság köszönettel vett tudomásul. Jegyzőkönyvi köszönetet mondott az új vezetőség Brunhuber vendéglősnek, koncilians magatartásáért, mellyel járandóságáról lemondva, deficitmentessé tette az ünnepség anyagi eredményét, majd az egyesületek megbízottjai megadták az előbbi vezetőség részére a felmentvényt.

Az új vezetőség a következőképpen alakult ki: Diszelnök: Holló István. Elnök: Caraban Ionel. Ügyv. alelnök: Macina Nicolae. Intézőbizottság tagjai: Pascu Gheorghe, Szilágyi Lajos, Weszeij József. Az ellenőrzőbizottság elnöke: Rosenzweig János, tagjai pedig Pfeiffer László és Gligorescu Stefan lettek. A titkári tisztségre Nicoara Józsefet választották meg, míg a pénzürosi tisztséget a legközelebbi értekezleten töltik be.

Ezután elhatározták, hogy az egy heti szünetelés után, vasárnap, szeptember 17-én tovább folytatják a propaganda csapabajnoki mérkőzések lebonyolítását és így vasárnap délután 5 órakor az Infratirea—AAC mérkőzést az Infratirea pályán (Nagy Béla vendéglő) a Prieteni—Tricolor mérkőzést pedig este 7 órakor a Husos-pályán játsza le, míg előtte 5 órakor a két egyesület B) csapatai mérkőznek a szövetségi díjért.

A Transilvania egyesületi avató-tekeversenye

A napokban afilliált új tekeegyesület, a Transilvania szombaton este és vasárnap, afilliálását megünnepelő avató tekeversenyt rendez. A Transilvania, mely eddigi szereplésével általános rokonszenvet szerzett a tekezők körében, avatóversenyének keretében egyéni és csapatversenyt rendez, melynek egyéni számaiban Arad legjobb versenyzői küzdenek a kitűzőt öt pompás tiszteletdíj elnyeréséért, míg a csapatversenyben tekintve a bajnoki mérkőzéseket a rendező egyesületen kívül a Metalurgistul, az AAC/B és a Prieteni B csapatai vesznek részt. Ismerve a két egyesület B) csapatainak hatalmas játékerejét, nivós és erős küzdelemre van kilátás. Az avatóverseny időbeosztása a következő: Szombaton este 8 órától vasárnap d. u. 5 óráig egyéni versenyek. Ezután következnek a csapatversenyek, a következő sorsolásban: Transilvania—AAC/B., Metalurgistul Prieteni B. A csapatverseny két legtöbb fát elért csapata pompás díjazásban részesül. A verseny a Münnich-vendéglő versenypályáján nyer lebonyolítást.

Azerődháboru Petain és Ludendorff véleményének tükrében

A harcászat nagy kérdése: offenziva vagy defenziva?

„Az ellenség erejének előzetes lekötése nélkül a háboru — pékerjáték”

A nyugati hadszíntér eseményeiről napról napra szárazszavú jelentések érkeznek, mintegy arra a harcászati óvatosságra utalva, amellyel ezek a hadműveletek folynak.

Arról, hogy a két gigantikus védelmi övezet: a Siegfried- és a Maginot-vonal között jelenleg tulajdonképpen mi folyik, a távollevőnek kevés fogalma lehet.

arra azonban, hogy a két hadvezetőséget milyen megfontolás vezeti ezeknél a hadműveleteknél, minden bizonnyal következtetni lehet azokból a szakvéleményekből, amelyek még jóval az események kirobbanása előtt hangzóttak el a német és francia stratégia mesterei részéről az olyan háborúról, amelyet két betonba és vasba épített erődre támaszkodva, illetve ezek ellen kell megvívni.

A harcászat örök problémája az a kérdés, hogy mi a helyesebb, mi az ajánlatosabb: az offenziva, vagy a defenziva, a támadás, avagy a védekezés.

Ludendorffnak az a véleménye, hogy bármilyen óriási áldozatok is követeljen egy offenziva, azt még a betonerdőimény-vonalak ellen is meg kell kockáztatni, mert végeredményében

döntést a háboruban mégis csak az offenziva hozhat.

„Totális háboru” című könyvében Ludendorff többek között így ír:

A határok megerősítése döntő jelentőségű szerepet kap a szárazföldi hadviselésben és ezek az erődítmények jelentékeny támaszpontot biztosítanak a hadsereg számára. Ezek az erődítmények ugyanakkor a legnagyobb fontosságú hadműveletek keresztülvitelét biztosítják.

Az erődítmények létezése ugyanis lehetővé teszi a döntő ütközések kicsikarását a front más, kevésbé védett frontjain.

Viszont teljesen lehetetlen ilyen döntő ütközést kiprovokálni, ha mindvégig defenzívában maradunk. El kell tehát határozni a támadást, mert végeredményben még is az offenziva marad meg a csata döntő tényezőjeként.

Petain tábornok egyik tanulmányában ugyanakkor arról ír, hogy a defenziva óriási előnyöket biztosít azon harcoló fél számára, aki ezt a taktikát választja. A defenzívának ma ugyanis olyan tökéletes eszközök állnak rendelkezésére, hogy a támadó csak akkor szánhatja el magát az offenzívára, ha egy ember, mint hadianyagban előzetesen óriási fölényt tud biztosítani a maga számára.

Chauvineu tábornok szerint — írja Petain tábornok — az offenzívának háromszor annyi gyámságra, hatszor annyi tüzésre és tízenkétszer annyi municióra van szüksége, mint a védelemnek, ha lehetőséget akar szerezni arra, hogy támadó taktikája sikerre vezessen. Ugyanakkor emberanyagának minőségének is lényegesen jobbnak kell lennie. Az offenziva megindításakor tehát rendkívüli megfontoltsággal, óvatossággal kell eljárni.

A sikeres háboru vezetésének két problémát kell megoldani — folytatja Petain tábornok. Mindenekelőtt biztosítékokat kell teremteni arra, hogy ne verjenek meg bennünket. Ezeknek a biztosítékoknak megszerzése után pedig meg kell verni az ellenséget.

A szárazföldi küzdelemben óriási jelentősége van ennek a megkülönböztetésnek, bár eddig nem fordítottak erre elegendő figyelmet.

Az ellenség megverésére anélkül törekedni, hogy előzetesen lekötés és lehetetlenné tegyék támadó erejét, annyit jelent Chauvineau tábornok szerint, hogy pókert játszunk az ország sorsával.

A háboru elején olyan ellenséggel szemben, aki sem anyagilag, sem erkölcsileg nincs elhasználatlan, a támadás óriási kockázatot jelent.

Lehetséges azonban, hogy a támadás mégis sikerrel járjon. De kudarc esetén a kezdeti helyzet újráteremtése rendkívül nehéz, különösen akkor, ha az ellenség ellen támadással felel.

Ezekre a kérdésekre nem fektettek elegendő súlyt a világháboru előtt. Akkor,

az az eluralkodott, hogy bárhol és bármilyen időben offenzívát kell indítani,

közvetlenül a háboru elején is egy még ereje feljében lévő ellenséggel szemben. Ugy válték, hogy maga a támadás felsiker és azt mindenképen meg

kell kísérteni. Ez a felfogás vezetett a francia hadsereg 1914. évi vereségeihez.

A világháboru bebizonyította, hogy — bár a parancsnoknak az offenzív szellemet kell tartania csapataiban —, mindenekelőtt arra kell törekednie, hogy defenzív elindulási pontot építsen ki,

amely egymagában biztosítékot szolgáltatson a

támadás sikeréhez. Offenzívára pedig csak akkor kell áttérnie, miután az ehhez szükséges összes eszközöket előteremtette és azok felhasználását a legkisebb részletekig tanulmányozta. Bármilyen más módszer végzetes lehet és többet érthet annak, aki támad, mint annak, akit támadnak.

A hadműveletek kezdeményezése nem azt jelenti, hogy minden helyen és minden körülmények között támadjunk, hanem azt, hogy azt tegyünk, amit mi akarunk.

Petain tábornok ezután annak szükségességét hangsúlyozza, hogy folyamatos, megszakítás nélküli arcvonalat építsenek ki, amelyen ne legyenek hézagok, majd pedig így fejezi be tanulmányát:

Bármilyen magafartást is tanúsítsunk a háboru folyamán, annak kezdetén mindenképp a következőket kell tennünk: a határ mentén meg kell valósítanunk a folyamatos, megszakítás nélküli arcvonalat.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megérkezett a vámhivatalokhoz a vámraktárakban rekedt áruk kiadásáról szóló rendelkezés

Az aradi vámhivatalhoz megérkezett a pénzügyminiszterium 252.891—1939. számú szeptember 12-iki rendelkezése, amely a vámhivatalokban rekedt áruk kiadásával foglalkozik. Az Aradi Közlöny legutóbbi számában már közzöltük az azonnal kiadásra kerülő áruk névsorát. Az említett rendelet ugyanezeket az árukat sorakoztatja fel és közli, hogy az árukat a nemzetgazdasági miniszteriumban működő behozatali szabályozó bizottság által kibocsátott különleges engedélyek alapján bocsát-

ják ki. Ezek az engedélyek a Banca Nationala transzfer-láttamozása nélkül is érvényesek.

A behozatali szabályozó bizottság az engedélyeket a vámhivatal igazoló irata alapján adja ki. Ebben az igazoló iratban a következőket kell feltüntetni: az áru fajtája, mennyisége, a vámraktárba való érkezés időpontja, valamint annak az országnak megnevezése, ahonnan az áru érkezett. A fenti bizonyítványokat a vámhivatal a címzettek kérésére a lehető leg-
rövidebb időn belül kell kiadja.

— A gyapotfonalak fix illetékének felülvizsgálását kéri a gyártó tulajdonosok. Az UGIR igazgatósága legutóbbi közbenjárta a pénzügyminiszterium forgalmi adó igazgatóságánál és azt kérte, hogy az importált gyapotra, valamint a gyapotfonalra és a vigoone fonalra kivetett fix illetéket vegyék felülvizsgálata alá, mert ezeket az illetékeket túlzott középár alapján állapították meg.

Tisztázzuk a kérdést:

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. Ez év április elsejétől számítva az egy lapból álló falnaptáron levő reklámok után is kell fizetni a törvényben megállapított repülőbélyegilletéket. Ezek a reklámok egy 1937-ben kelt rendelkezés értelmében valóban mentesültek a repülőbélyegilleték alól, azzal a feltétellel, hogy magukon a reklámok feltűnő helyen felszólítás szerepeljen a repülőbélyeg alkalmazása érdekében. A nemzeti repülőpénztár ez év augusztus 8-iki, 51660—1939. számú rendeletében közölte hogy ez a kedvezmény 1939. április elsejével megszűnt és ettől az időponttól kezdve a fenti esetekben is fizetni kell a reklámok utáni repülőbélyegilletéket.

— A szövetkezeti horértékesítés sikere. A marosvásárhelyi „Productum” mezőgazdasági szövetkezet az elmúlt évben üzleti tevékenységét tagjai bortermésének az értékesítésére is kiterjesztette s e tevékenységével a szövetkezeti értékesítés sikerét igazolta. Az elmúlt 1938. év nem volt a bort illetőleg jó esztendőnek mondható, a szakkörök megállapítása szerint a minőség általában inkább gyenge volt. A mustárak ennek folyamánként alacsonyok is voltak. Így a nagykereskedők literenként 4—5 lei árat fizettek. Természetesen ebből az összegből a termelő még viselte a kincstárnak fizetendő illetéket, ami literenként szinte 1 leit tett ki. Egy ismert borkereskedő 20-as Wagner fokozéként 40 banit fizetett literenként Marosmegyében, ahol a legjobb must alig érte el ezen fokozóval a 11—12 fokot, tehát ezen ár szerint a must értékében legjobb esetben 4 leit kapott tisztán kézhez a gazda. Ezzel szemben a „Productum” szövetkezet a must minősége szerint literenként 7 leitől 8-40 leit fizetett tagjainak, vagyis a nagykereskedővel szemben 2—3.40 leit többet. Az igaz, hogy ez az összeget nem azonnal fizette, hanem az értékesítés után, de előleget is adott és mai napig már minden szövetkezeti tag megkapta muszájának ellenértékét teljes egészében. Most az új szüret előtt felhívjuk a marosmegyei szőlőtermelő gazdákat figyelmét a szövetkezetre, amelynek rendes italmérése és pincéje van Tg.-Mures, Str. Calarasilor Nr. 105. alatt, ahol felvilágosítással szolgálnak a belépést illetőleg. A szövetkezet csak a tagok termését veszi át értékesítésre.

A lakbérleti szerződések hivatalból való meghosszabbítását és a lakberek emelésének megtiltását követeli a „Romania” című fővárosi lap

Bucuresti. A Romania című napilap cikket közöl a lakbérleti kérdések várható rendezésével kapcsolatban. A lap arra hivatkozik, hogy mind a fővárosban mind a vidéki városokban nagy elégedetlenséget keltett a lakók körében a háztulajdonosok béremelési kísérlete. Sem a külföldi, sem a belföldi helyzet nem kedvez a lakberek emelését. A lap azt a rományt fejezi ki, hogy a kormányzat a bérlők segítségére siet és megakadályozza a lakbérzorsa kifejlődését. A legalkalmasabb megoldás az volna, ha a kormány rendeltetvényt utána a lakók javára fenntartaná a jelenlegi lakbéréket, illetve megtiltaná azok emelését.

— A nemzetgazdasági miniszterium módosítja az üzérkedési törvényt. Bucuresti. A nemzetgazdasági miniszteriumban bizottság dolgozik az üzérkedési törvény módosításán. A módosítások célja az, hogy a jelenlegi törvényes intézkedéseket a piac helyzetének rendbentartása érdekében és a fogyasztó szükségleteihez alkalmazza. A piac helyzetének rendbentartása érdekében egvéként újabb intézkedéseket tesznek. Az üzleteket szigorúan ellenőrzik, megkönnyítik az árukkal való ellátást és sulvosbitiák a kihágásokra kirótt büntetéseket.

— Iskolaszövetkezeti könyveket hozott forgalomba a „Hangya” Központ. Ez év tavaszán megjelent elemiskolai törvény kötelezővé tette az iskolaszövetkezetek megszervezését és vezetését, a tanítói kar számára. Az iskolaszövetkezetek működését és ügyvitelét a multban rendkívül megnehezítette az a körülmény, hogy a vezető tanítóknak az iskolaszövetkezet könyvvezetésére nem volt alkalmas könyvük. Ezért a Hangya Szövetkezetek Szövetsége az idén segítségére kívánt lenni az iskolaszövetkezetek vezetőinek és gondoskodott megfelelő könyvelési könyvek elkészítéséről. E könyveket a Központ — a szövetkezeti ismeretterjesztés elősegítése érdekében — önként ségi árban hozza forgalomba s így az iskolaszövetkezetek utánnyosan hozzájárulhatnak az alábbi könyvekhez: jegyzőkönyv 16 lei, naplókönyv 26 lei, tagsági törzskönyv 36 lei, pénztárkönyv 45 lei, boltskönyv 43 lei, raktárkönyv 43 lei. A Hangya Központ a könyvelési könyveket feltételek köztben, a pénz előzetes behűldése, vagy utánvét mellett szállítja. Megrendelhetők: Federala Cooperativelor „Furnica”, Ajud. Jud. Alba.

Legújabb jelentéseink:

XII. Pius és Mussolini közös béketervet küldött a francia és angol kormánynak

Lengyel—szovjet légi-konfliktus — Románia felé menekülnek a lengyel közéleti előkelőségek

Csáky gróf magyar külügyminiszter bejelentése a román kormánynak küldött kisebbségi szerződés-tervezetről és a Gojdu-egyezmény ratifikálásáról

Róma. Vatikán városból jelentik: A pápa ma délelőtt ünnepélyes kihallgatáson fogadta az új szentszéki belga nagykövetet, aki hódolatát fejezte ki kormánya nevében a Szent Atyának azokért a járadásokért, amelyeket a béke megmentése érdekében tett. A pápa kijelentette, hogy minden eszéköz felhasznált a béke megmentése érdekében és tovább is akarja folytatni erőfeszítéseit legalább abban az irányban, hogy a bonyodalom ne terjedjen tovább és hogy a polgári lakosságot kíméljék meg. A pápa ezután magánkihallgatáson fogadta a nagykövetet és hosszasan elbeszélgetett vele.

A Vatikán és az olasz kormány közös béketervét tárgyalják Párisban

Berlinből jelentik: A nemzeti szocialista párt vezető köréből származó értesülések szerint Olaszország új békeakciót kezdeményez és üzenetét közvetlenül a francia kormányhoz kívánja intézni azzal a felszólítással, hogy járuljon hozzá a béketárgyalások megindításához. Attolico berlini olasz nagykövete beszámolt Rómában a német fővárosban ez ügyben folytatott tárgyalásairól és hír szerint terjedelmes írott nyilatkozatot vltt magával amely szabatosan határozza meg a német külpolitika célkitűzéseit és irányelveit. MACDONALD római német nagykövete szombat óta minden nap tanácskozott

MUSSOLINI miniszterelnökkel és Ciano gróf külügyminiszterrel, FRANCOIS PONCET római francia nagykövettel pedig Párisba utazott, hogy tájékoztassa kormányát az olasz béketervekről. Berlini katolikus körökben úgy vélik, hogy a Szenttérek csatlakozni fog az olasz kormány béke-kezdeményezéséhez és lehetségesnek tartják hogy a pápa egy francia bíborost fog kiemelni, hogy a béketárgyalások során a Vatikánt képviselje. A Szentatya azt fogja ajánlani, hogy a hadviselő küldöttiek üljenek össze valamely semleges állam fővárosában. Állítólag egyik skandináv állam fővárosára gondol a pápa.

Kisebbségi szerződés-tervezetet ajánlott a román kormánynak a magyar kormány

Budapestről jelentik, hogy a magyar képviselőház és a felsőház egyesített külügyi bizottságában Csáky István gróf külügyminiszter hosszabb exozét tartott Magyarország helyzetéről a nemzetközi politika mai viszonylatai között. Hangsúlyozta, hogy a magyar kormány megőrizi higgadságát — „Híven eddigi politikánkhoz — mondotta exozéja során — a morális erők jegyében igyekezünk arra, hogy megvédjük minden magyar nyugalmát”. Bejelentette a magyar külügyminiszter, hogy kisebbségi törvénytervezetet nyújtott át a magyar kormány a román kormánynak, mely konkrét javaslatokat tartalmaz.

— „Románia kormánya nagyon jól tudja, — mondotta Csáky gróf — hogy nekünk nincsenek támadó szándékaink és közös érdekeink az, hogy a felcsapott európai konfliktus a világon minél kisebb területre korlátoztassék. A légkör megváltoztatásának szükséglete egy rugalmas kisebbségi szerződés és annak végrehajtása. A magyar kormány lószándékát azzal kívánja alátámasztani, hogy ratifikálásra nyúlja be a parlamentnek a Gojdu-alapítvány ügyének rendezésére már létrejött román—magyar egyezményt”.

Románia felé menekülnek a lengyel közéleti vezetői Bucurestibe akarják hozni a lengyel állam aranykincsét

Bucuresti. A lengyelországi német konzulátusok 41 tisztviselője szerdán Bucurestibe érkezett. A háború kitörése napján ugyan ezek a lengyel hatóságok összevonták és Varsóban magánházakban internálták. A holland követség, amely a lengyelországi németek érdekeinek védelmét átvette, közbenjárta, hogy a német konzulátusi tisztviselőket engedjék szabadon. Ennek következménye az, hogy a 41 tisztviselő a fővárosba érkezhetett, ahonnan Budapesten és Bécsen keresztül térnek vissza Berlinbe.

Bucurestiből jelentik szintén a Stefanij hirszerzői iroda tudósítója, hogy a lengyel kormány tagjai, valamint a Lengyelországban élő külföldi diplomaták, akik — mint ismeretes — néhány nappal ezelőtt új állomáshelyre költöztek, újból elhagyták helyüket és még délebbre, egészen a román—lengyel határ közelébe költöztek, számíva azon esetre, hogy a német csapatok ezt a

helyet is veszélyeztetik és akkor átjöhetnek Romániába. Hír szerint a lengyel állam aranykincsletét is Romániába akarják majd szállítani.

Ugyancsak Bucuresti-i jelentés szerint Beck lengyel külügyminiszter felesége és kislánya Csernovitzba érkeztek.

Szabadlára helyezték a szlovákiai magyarság letartóztatott vezetőinek egy részét

Kassáról jelentik: A szlovákiai magyarülődésekkel kapcsolatban Esterházy János gróf, a szlovákiai magyarság vezetője lépéseket tett a pozsonyi kormánynál a napirenden levő incidensek megszüntetése és a letartóztatott szabadlábrehelyezése érdekében. Ennek eredményeképpen ma huszonhárom letartóztatott magyar egyént szabadlábba helyezték.

Iglóri jelentik, hogy uiabban Vargha Iószef főes perest, Poprádon a szlovák hatóságok letartóztatták.

Román-magyar kereskedelmi egyezményt írtak alá Budapesten

Budapestről jelentik: A magyar külügyminisztériumban csütörtökön írták alá a román—magyar kereskedelmi árucseres forgalmat szabályozó egyezményt, amelynek érvénye 1940. július 31-ig szól. Az egyezmény a két ország kormányának jóváhagyása után lép életbe.

Mussolini derülátó

Rómából jelentik: Mussolini olasz miniszterelnök utasítást adott arra, hogy az 1942-ben Rómában megnyíló világkiállítás munkálatait folytassák. Ezzel kapcsolatban az olasz lapok rámutatnak arra, hogy Mussolini, ha a közeljövő nem is, de javolabb jövőt kedvezően ítéli meg és reméli, hogy 1942-ben a világ népei egy szebb és igazságosabb Európában abban a Rómában gyűlhetnek egybe, amely szülőanyja volt az európai civilizációnak.

Göring a felsősziléziai ipar elepeken

Berlinből jelentik: Göring vezértábornagy ismét felkereste Hitler kancellár főhadiszállását és jelentést tett a hadműveletek menetéről. Később Göring személyesen látogatta meg a hadállásokat, továbbá megtekintette a felsősziléziai ipartelepeket.

Felülvizsgálják Bucurestiben a német-román árucseres-forgalmat

Bucuresti. A Semnalul a következőket írja: Az érvényben lévő egyezmény értelmében a Románia és Németország közötti csere-forgalmat időnként felülvizsgálják, hogy ellenőrizzék annak lebonyolítási feltételeit. Az idei őszre esedékes ilyen természetű felülvizsgálásra rövidesen sor kerül Bucurestiben, annak a német bizottságnak közreműködésével, amely rövidesen Bucurestibe érkezik.

Légi-konfliktus a szovjet és a lengyel haderők között

Moszkva. A szovjet kormány hivatalos közleménye szerint a lengyel repülők az utóbbi napokban több ízben megsértették Szovjetország semlegességét. A szovjet légharítók és a vadászrepülőgépek azonban több ízben visszakergettek őket lengyel területre. Szerdán is több lengyel repülőgépből álló raj szovjet-terület felett jelent meg és ezek közül egyet a szovjet vadászpilóták leszállásra kényszerítettek és három emberét elfogták. A határmenti terület más helyén három lengyel bombavető gépet kényszerítettek leszállásra és az ezekben ülő 11 lengyel katonát elfogták.

Helyreáll az élet az egykori korridoron

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint ugy Danzig és Keletporoszország mint Danzig és a birodalom között a vasúti forgalom ismét megindult.

A német közlekedésügyi minisztérium közleménye szerint a vasúti teheráruforgalom csaknem minden vonalon megindult. Ugyancsak megindult rövidesen a személyforgalom is.

Vörös nyerte az 1500 méteres magyar uszóbajnokságot

Budapestről jelentik: Csütörtökön bonyolították le a magyar 1500 méteres távúszó bajnokságot, amelyen Vörös Ferenc 20 p. 05.6 mp. idővel győzött Gróf Ödönnel szemben, aki 20 p. 37.8 mp. alatt uszta a távot.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetései, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetések szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Cukrászdában, bonbonériában jártas kis-asszony állást keres. Címeket „Szorgalmas” jellegre a kiadóba. 4217

ALKALMAZÁST NYER

Főztnitűd mindenest keresek könyvvel. Cím a kiadóban.

Szobaleány kerestetik. Str. Ghiba Bir-ta 18. 4218

LAKÁS

Ujonnan festett kétszobás, előszobás lakás azonnal kiadó, mellékhelyiségekkel. Str. Moise Nicoară 6.

KÜLÖNFÉLÉK

Costache Negri 7. alól elveszett egy fiatal, fekete-fehér fejű drótszőrű foxi. Megtalálóját kérik jutalom ellátásban 24—49. számnak telefonálni.

BOROSHORDÓKAT

5—8 hektósokat használt, de jó állapotban keresek kölcsön, esetleg megvételre. Címeket a kiadóba kérek.

Hirdessen az Aradi Közlönyben